

Szakdolgozat

Dr. Zsoldos Jákob Bence

Keszthely

2023

Magyar Agrár-és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus

Sormás község településfejlesztésének vizsgálata
2019-2022 között

Szakdolgozat

Konzulens: Dr. habil. Bali Lóránt
egyetemi docens

Készítette: Dr. Zsoldos Jákob Bence
vidékfejlesztési agrármérnök szak

Keszthely

2023

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalom

1. Bevezetés	4
2. A településfejlesztés jogszabályi háttere.....	7
3. Sormás község bemutatása	9
4. Önkormányzati pályázatok, Ipari Park fejlesztés	18
4.1. Az önkormányzat által megvalósított fejlesztések 2019-2022 között	20
4.2. Ipari Parkban megvalósult beruházások.....	22
5. Sormás község településfejlesztésének vizsgálata (módszer és elemzés)	26
5.1. Kutatási módszer	26
5.2. Kérdőíves vizsgálat eredményeinek bemutatása és értékelése	26
5.2.1. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 9-14 éves korosztályban.....	26
5.2.3. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 20-29 éves korosztályban.....	35
5.2.4. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 30-49 éves korosztályban.....	39
5.2.5. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése az 50-69 éves korosztályban.....	44
5.2.6. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 70- éves és a fölötti korosztályban	48
5.2.7. A kapott eredmények korcsoportonkénti összehasonlítása	51
6. Fejlesztési elképzelések és azok lehetőségei.....	57
7. Összegzés	59
8. Felhasznált irodalom jegyzéke	60
9. Melléklet.....	61

1. Bevezetés

Messze jövővel komolyan vess össze jelenkort:

Hass, alkoss, gyarapíts; s a Haza fényre derül!”

(Kölcsey Ferenc: Huszt)

Egy település életében fontosak a fejlesztések, mert azok által az ott élők komfortérzete javítható. Vonzóbb egy olyan község, ahol fejlett az infrastruktúra, megfelelő mennyiségű és minőségű munkahely, szórakozási lehetőség van. A fenti idézet ismerős számunkra irodalmi szempontból, azonban, ha értelmezzük azt, felfogható a településtervezési-fejlesztési mód-szerként. Egy település felvirágztatásához szükséges jövőbeni célokat meghatározni, meg kell vizsgálni a jelenlegi állapotot, és a kettőt összevetve körvonalazódik, hogy mit kell tenni azért, hogy közelebb kerülhessünk a kitűzött célok eléréséhez. Jómagam is fontosnak gondolom a fejlesztéseket, ezért választottam szakdolgozatom témájaként egy kis zalai község Sormás településfejlesztésének vizsgálatát. Munkám során betekintést nyerhettem az önkormányzat életébe. Nyomon követhettem egy-egy pályázat keretében végbemenő fejlesztéseket. Sok szálal kötődöm a településhez, hiszen 4 évet dolgoztam ott és jómagam is részese lehettem egy-egy sikeres projekt lebonyolításának, megvalósításának.

A fejlesztésének számos elemét ma is jogszabályok határozzák meg, mint az Alaptörvény, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.), A településrendezésre vonatkozó alap-jogszabályunk, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (építési törvény, Étv.)^{1,2} A települések működését és fejlődését alapjaiban a településpolitika határozza meg. A településpolitika a település fejlesztésére és működésére vonatkozó önkormányzati stratégiai elképzelések és az azok megvalósítását szolgáló eszközök összessége. A településpolitika több pillérből tevődik össze, amelyek között a legjelentősebb a településfejlesztés, a településrendezés és a településüzemeltetés. A települések fejlesztése kiemelt fontosságú tevékenység hazai, uniós és

¹ >URL: file:///C:/Users/Felhasznalo/Downloads/1487-Cikk%20sz%C3%B6veg-6455-1-10-20220418.pdf [2023.10.10]

²>URL:https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUK Ewix7bzf676CAxV0g_0HHYJ2CfAQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fojjs.uni-mis-kolc.hu%2Findex.php%2Fjogiszemle%2Farticle%2Fdownload%2F1487%2F1107%2F6455&usg=AOvVaw2Sr-IGoVEOcbTwJDHTx2r7&opi=89978449 [2023.10.10]

nemzetközi szinten egyaránt, amely során megjelenik egyrészt egy fejlesztési tevékenység, amely az életkörülmények javítását célozza, ilyen például a humánerőforrás fejlesztése, vagy az infrastruktúra fejlesztése. Másik oldalról pedig a közigazgatási szervek és az önkormányzatok szerepe, akik a közösségi fejlesztéseknek kiemelt szereplői, mivel a legtöbb ilyen jellegű beruházás a helyi önkormányzatok szintjén valósul meg. A fejlesztések elsődlegességét igazolja, hogy az Európai Unió szervezeti felépítésében az önkormányzatoknak igen nagy szerepük van. Kiterjedt jogkörük az ún. szubszidiaritási elven alapul, amely előírja, hogy a hatásköröket azon a szinten kell koncentrálni, ahol az adott politikára vonatkozóan a legkompetensebb fórumok alakultak ki. Ha az egyes fogalmakat kívánjuk vizsgálni, megállapíthatjuk, hogy a fejlesztés, mint tevékenység egyfajta tudatos beavatkozást jelent, amely tervszerű tevékenységként aposztrofálható. Ha pedig a céljait vizsgáljuk, megállapítható, hogy a végső célja mindig valamilyen fejlődés elérése. A megvalósítás során az állam szerepe és az előzetes tervezési folyamatok hangsúlyossága vitathatatlan. Ezen állítást igazolja, hogy a jogalkotói feladatok ellátása mellett, a végrehajtás során is kiemelt szerepet kapnak a helyi önkormányzatok, mivel a végrehajtás és a koordináció leginkább rajtuk keresztül valósítható meg. A hivatkozott indokok alapján a jogalkotó hazai szinten önkormányzati feladattá minősítette a településfejlesztést, azonban nem került külön törvény megalkotásra. A településfejlesztés fogalmának meghatározása során a vonatkozó jogi környezet és szabályozás áttekintése nyújthat segítséget számunkra. A településfejlesztés egy összetett folyamatként határozható meg, amely többek között jogi, gazdasági és műszaki kérdéseket is magába foglal. Jellemző továbbá, hogy középpontjában mindig egy-egy településre vonatkozó tevékenység jelenik meg, amelynek végső célja, hogy az adott települést előre tervezetten formálják, alakítsák. A tevékenység ellátása során az állam szempontjából elengedhetetlen, hogy az említett folyamatokat koordinálja, összehangolja és mozgásban tartsa.³

Kérdőívemben hat korcsoportot (9-14; 15-19; 20-29; 30-49; 50-69; 70-) vizsgáltam és korcsoportonként húsz fő töltötte ki azt. Kutatásom során arra szeretnék választ kapni, hogy melyek azok a területek, amelyek még fejlesztésre szorulnak, illetve mely szolgáltatások bővítése szükséges az ott élők komfortérzetének javításához. Kíváncsi vagyok, hogy mindezek

³>URL:https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwix7bzf676CAxV0g_0HHYJ2CfAQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fojis.unimiskolc.hu%2Findex.php%2Fjogiszemle%2Farticle%2Fdownload%2F1487%2F1107%2F6455&usg=AOvVaw2Sr-IGoVEOcbTwJDHTx2r7&opi=89978449 [2023.10.10]

megítélését befolyásolja-e a kitöltők életkora, iskolai végzettsége. A kapott eredmények tükrében megpróbálok olyan ötleteket megfogalmazni, melyek segítségével még több fejlesztés megvalósítható. Jelen dolgozat is hitem szerint ezt a célt szolgálja.

2. A településfejlesztés jogszabályi háttere

⁴Elsőként mindenképp érdemes rögzíteni, hogy a településfejlesztésre vonatkozóan a hazai szabályozásban nem áll rendelkezésre egy általános kódex, hanem több jogszabály nevesíti és rendezi az egyes kérdéseket. A legmagasabb szintű jogszabály, az Alaptörvény részletesen szabályozza a helyi önkormányzatok témakörét a 31-35. cikkei során. Kiemelendő, hogy az Alaptörvény kifejezetten a településfejlesztésről nem szól, hanem olyan jogintézményeket határoz meg, amelyek ezen tevékenység elengedhetetlen jogi eszközei – mint például a helyi önkormányzatok szabályozási jogköre. Az Alaptörvény által meghatározott kereteket a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) tölti meg tartalommal. Az Mötv. rendelkezéseit vizsgálva megállapítható, hogy ezen jogszabály sem határoz meg konkrét definíciót a településfejlesztés vonatkozásában. A jogszabály rögzíti, hogy a településfejlesztés, valamint a településrendezés helyi közügynek minősülnek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok. Az Mötv. szabályai alapján a települési önkormányzat az épített környezet, a település tervszerű alakítása és védelme érdekében településfejlesztési és településrendezési feladatokat lát el. A hivatkozott rendelkezés alapján megállapítható, hogy a településfejlesztés és a településrendezés egyaránt a települési önkormányzatok hatáskörébe utalt feladatnak minősül. Az általános szabályokon túl megjelennek különböző speciális rendelkezések is, amelyeket például a térségi fejlesztésre vonatkozó elveket a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény határozza meg (a továbbiakban: Tft.). A széles körű szabályozás célja a területfejlesztés és területrendezés alapvető feladatainak, szabályainak megállapítása, és a tevékenységet ellátó intézményrendszerének kialakítása. A jogszabály részletesen meghatározza a feladatok ellátásával megbízott közigazgatási szerveket.

Az életünk körülményeit mindig törekszünk optimális szinten tartani, jobbítani, így tágabb környezetünket: lakóhelyünket, a települést, ahol élünk, dolgozunk is igyekszünk fejleszteni. A településfejlesztés tehát a cél, amelynek egyik lényeges eszköze a településrendezés. Magyarországon a településrendezés a helyi önkormányzat közszolgáltatás jellegű feladata. Az ezzel kapcsolatos döntéseket a képviselőtestületek hozzák meg. E tevékenység eredményeképpen dől el, hogy a település, a város, a falu hogyan, milyen irányban formálódik a jövőben, milyen lesz épített környezetünk, a település infrastrukturális ellátottsága, a tájjal, ter-

⁴ > URL: <http://www.terport.hu/telepulesrendezes-es-%E2%80%93fejlesztes/altalanos-informaciok.html> [2023.10.10]

mészeti környezettel való kapcsolata. A településrendezési tevékenység nagy távra, évtizedekre előre - és vissza már nem fordíthatóan - meghatározhatja a területhasználatokat, a fejlesztések fizikai kereteit, befolyásolja a települések működtetését. Alapvető tehát, hogy a folyamatban körültekintően előkészített, megalapozott döntések szülessenek. Ezért igen fontos, hogy a helyi közösségek tagjai, de elsősorban is a döntéshozók, a képviselők ismerjék céljait, feladatát és szabályait.

A rendezett településfejlesztés folyamata több szakaszra bontható:

- helyzetfeltárás és a fejlesztési célok meghatározása (vizsgálatok, értékelések, valamint a településfejlesztési koncepció kidolgozása és elfogadása). Erről a fázisról mondható az, hogy a település „megálmodja jövőjét”, értékválasztással, prioritásokkal.
- az elképzelt fejlesztések rendezett megvalósulását biztosító eszközök (település-szerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv), és azok szakági alátámasztó munkarészeinek kidolgozása és egyeztetése. Itt történik az „álom” formába öntése.
- a településrendezési eszközök hatálybalépése, alkalmazása és végrehajtása.

Tekintettel arra, hogy az önkormányzat képviselő-testülete általában nem a témában jártas szakemberekből áll, az Étv. előírja, hogy az önkormányzat településrendezési feladatának végrehajtását települési főépítész készítse elő. Jogszabályban foglalt, hogy bizonyos települési önkormányzatok (fővárosi és fővárosi kerületi) esetében a főépítésznek köztisztviselőnek kell lennie, más önkormányzatok esetében a főépítész feladat ellátása megoldható megbízási szerződéssel is. Lényeges az is, hogy a település lakói, polgárai is betekintést, összefoglaló ismereteket tudjanak kapni erről a környezetük alakulását formáló tevékenységről. Így megalapozottabban tudják véleményüket is elmondani az egyeztetések során. A tervezési munka eredménye akkor tud igazán jó, céljait elérő és hatékony lenni, ha minél szélesebb körű az elfogadottsága. Ezért a rendezés folyamatában a társadalmi részvétel nem lehet pusztán formalitás, hanem úgy kell megvalósulnia, hogy az emberek véleménye valóban beépülhessen a kialakuló tervbe.⁵

⁵ > URL: <http://www.terport.hu/telepulesrendezes-es-%E2%80%93fejlesztes/altalanos-informaciok.html> [2023.10.10]

3. Sormás község bemutatása

3.1. Történeti áttekintés

A település neve a történelem során többször változott. 1347-ben Saramás, 1407-ben Sarmas, 1790-ben lett a ma is használt neve Sormás. A szó eredeti jelentése a „sárma” szóból származik, ami kígyóvirágot, vadhagymát jelent.⁶ „Az első írásos emlék bizonyítja, hogy a község területe 1347-ben Saramási Fábian családé volt. Mivel Sormás messze esett a többi birtokától, előbb a veszprémi püspökséggel, majd 1390-ben a Kanizsai családdal cserélte el, majd Nádasdy Tamásé, 1568-tól a királyi kincstáré lett.”⁷ Sormás a kanizsai vár 1493. évi urbáriumakor még jelentéktelen falu volt, de 1519-ben már népesnek mondták, 3 malom is tartozott hozzá. Az 1548. évi török támadás során a falu teljesen elpusztult. A 90 éves török hódoltság alatt több-kevesebb jobbágy lakta, akik török és magyar földesurak számára egyaránt adóztak és robotoltak. A harcok elmúltával Sormás csak lassan népesedett be, a lakosság lélekszáma hosszú időn át ingadozott. A jobbágyok földműveléssel, szőlőműveléssel és állattartással foglalkoztak. Szőlőiket az eszteregnyei és homokkomáromi határban művelték. A 18. század második felében Kanizsa közelségének hatására a falu gyors fejlődésnek indult. 1798. április 18-án a falu teljesen leégett. Az uraság megtiltotta, hogy boronafalú házakat építsenek, valamennyiüknek téglából kellett házaikat újjáépíteni. A falu lakói mindig magyarok és katolikusok voltak, és a szepetneki anyaegyházhoz tartoztak. 1925-től már körjegyzőségi székhely. Iparral 2 kovács, 1 bognár, 2 ács, 2 cipész és egy csizmadia foglalkozott, de dolgozott a falucskában két molnár, egy mészáros és egy szatócs is. A két hengermalom 12 alkalmazottal működött.⁸

Sormás község földrajzi fekvése a Nyugat-dunántúli Régióban, Zala megyében található. Nagykanizsától 6 km-re nyugatra helyezkedik el. A település közlekedés-földrajzi fekvése kedvező. A falu az M7-es autópálya közelében, a 7-es főút mellett található. A községnek vasúti kapcsolata nincs, a legközelebbi vasútállomás Nagykanizsán található. Légi szállításnál a sármelléki repülőtér, tengeri szállításnál pedig a koperi, trieszti kikötő biztosít lehetőséget. A személyközlekedés autóbusszal megoldott. Sormás község lakossága 2022.01.01-jei

⁶ Dobó László: SORMÁS KÖZSÉG TÖRTÉNETE (1347-1945) Visszaemlékezések, riportok (1920-napjainkig). Nagykanizsa: Kanizsai Nyomda 2000. p. 8.

⁷ Dobó László: SORMÁS KÖZSÉG TÖRTÉNETE (1347-1945) Visszaemlékezések, riportok (1920-napjainkig). Nagykanizsa: Kanizsai Nyomda 2000. p. 12.

⁸ >URL: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Sorm%C3%A1s#> [2023.10.12]

adatok alapján 808 fő, a népsűrűség 49,35 fő/km². Ahogy a történelem során szorosan összekapcsolódott vele és meghatározó volt a város közelsége, ez napjainkban sincs másként. Egyszerre áldás és hátrány is a kis távolság. A munkahelyre való eljutás, ingatlan értékesítés szempontjából áldás, azonban a faluban oktatási intézmény nincs, mivel a gyermekeket a szülők a városba szállítják. Programokat is nehéz szervezni, mert a környéken számos fesztivál, rendezvény kerül megtartásra, ami elvonzza az érdeklődőket. Sajnos Kanizsához való közelség egy másik nagy hátránya az „elvárosiasodás”, vagyis a falun élő emberek egymástól való elszigetelődése, bezárkózása.

Sormás infrastrukturális ellátottsága jónak mondható. A villanyt 1959-ben vezették be a faluba. Kövezett utat már 1900-ban kapott, 1967-ben járdát építettek. 1980-as év vége felé bevezették a gázt és a telefont.⁹ Napjainkban, teljes mértékben aszfaltburkolatúak az utak és a járdák, s 100%-os a vezetékes ivóvízzel és szennyvíz rendszerrel ellátott lakások aránya is. A kábeltévé ellátottság mára már 100%-os. Az internet hozzáférés 80%-os. A község határába az M7-es autópálya halad. Nagy az átmenő forgalom. Ipari parkkal is rendelkezik a község. Összekötő út van a Kossuth utcába Szepetnek szomszédos faluba.

3.2. A jelenlegi helyzet értékelése

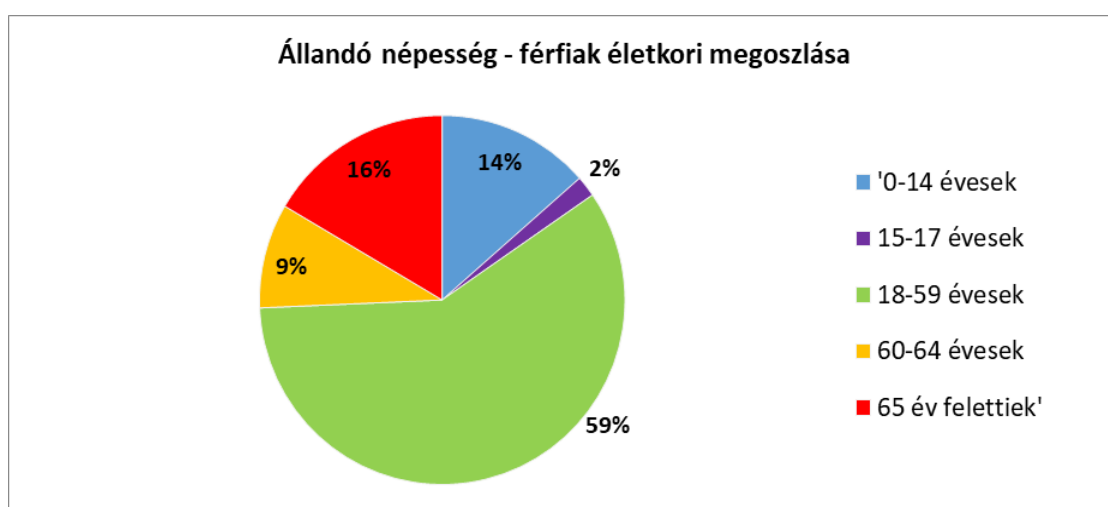
A község napjainkban dinamikusan fejlődő képet mutat. Az önkormányzat fontos és kiemelt céljának tekinti a falu közösségi életének és az itt élő emberek életminőségének folyamatos javítását, beleértve a közbiztonságot is. Napjainkban minden település törekszik arra, hogy az ott lakók minél inkább magukénak érezzék falujukat ennek – egyebek mellett – fontos elemeit képezik az elérhető infrastruktúrák, igénybe vehető szolgáltatások és a biztonság. A közös szórakozásnak is több tere van, Integrált Községi és Szolgáltató Tér teleházzal, könyvtárral, sportpálya, a hősi emlékmű parkja mellett játszótér a kicsiknek. A községben működik a háziorvosi és védőnői szolgálat is, mely Sormáson kívül a szomszédos Szepetnek lakosságát is ellátja. Két civil szervezet működik a településen: Sormási Kulturális- és Sport Egyesület, Sormás Községért Alapítvány.

A helyi iparral, illetve vállalkozásokkal kapcsolatos elképzelések megvalósítása azért fontos feladat, mivel a vállalkozások közvetve, vagy közvetlenül a település fejlődését segítik, javítják a termékekkel, szolgáltatásokkal való ellátottságot, munkahelyet teremtenek, adóbe-

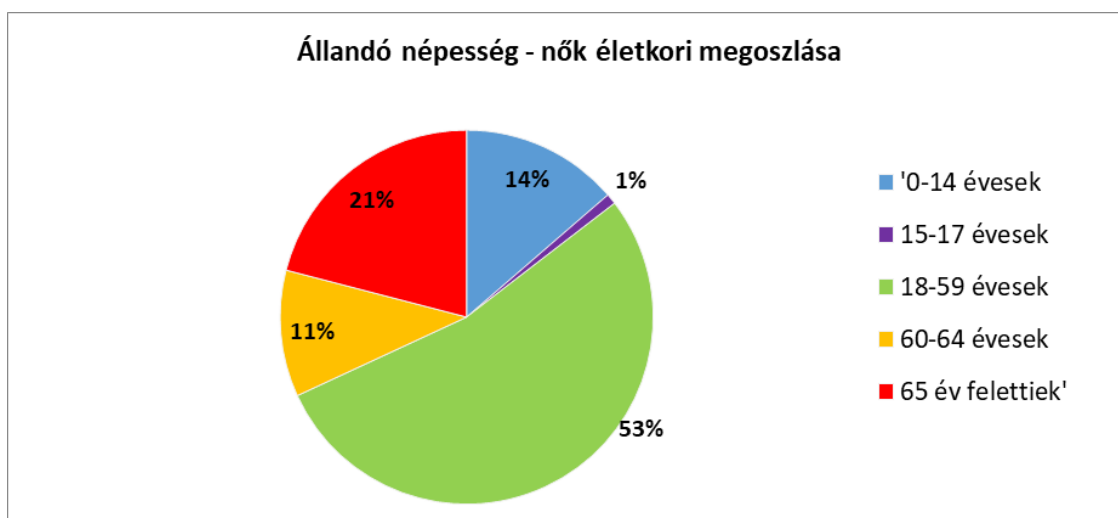
⁹ Dobó László: SORMÁS KÖZSÉG TÖRTÉNETE (1347-1945) Visszaemlékezések, riportok (1920-napjainkig). Nagykanizsa: Kanizsai Nyomda 2000. p. 12.

vételekhez juttatják az Önkormányzatot. A községre érvényes Helyi Építési Szabályzat és a településrendezési tervek biztosítják a már meglévő és betelepülni vágyó vállalkozások ipari területének bővítését.

A kereskedelmi egységek – élelmiszer bolt és presszó – nem teljesen elégítik ki a lakosság igényeit, de az is igaz, hogy a lakosság száma, a vendégszám és Nagykanizsa közelsége jelentősen befolyásolja a vállalkozások gazdaságosságát. Olyan vállalkozás barát környezet kialakítása a cél, hogy az ilyen kis településen is gazdaságosan működtethető tevékenységek beinduljanak. Az ehhez szükséges információk eljuttatását az érintettekhez az önkormányzatnak kell felvállalni.

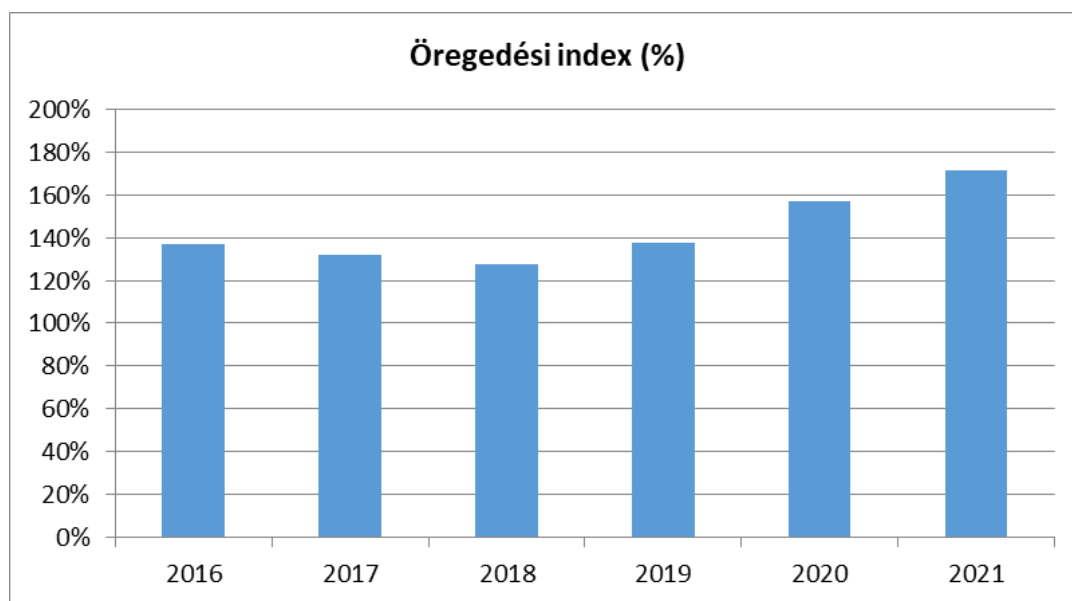

1. ábra: Állandó népesség – férfiak életkori megoszlása (KSH adatok alapján saját szerkesztés)

2. ábra: Állandó népesség – nők életkori megoszlása (KSH adatok alapján saját szerkesztés)

Az 1-2. ábrán az állandó népességből a nők és férfiak korcsoportonkénti arányát vizsgáljuk. Látható, hogy a férfiak és nők aránya kicsi eltérést mutat. Nagyobb eltérés a 18-59 éves korcsoportnál figyelhető meg, ahol a férfiak aránya 59 %, míg a nőké 53 %.

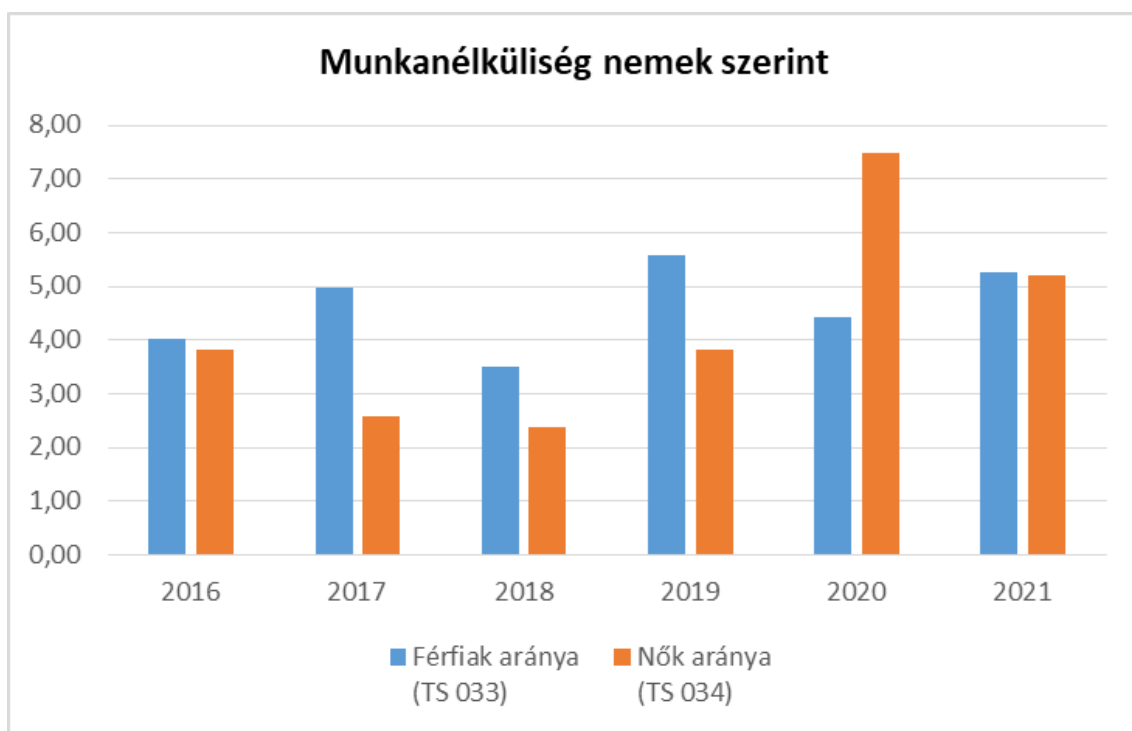
3. ábra: Öregedési index (KSH adatok alapján saját szerkesztés)

A 3. ábra az öregedési index változását mutatja. Az öregedési index a 100 fő 14 év alattira jutó 65 év felettiek számát jelzi. A 3. számú táblázat adataiból látható, hogy település népességszerkezete előregedő, mivel az öregedési index a 2021. évben 171,70 % volt.

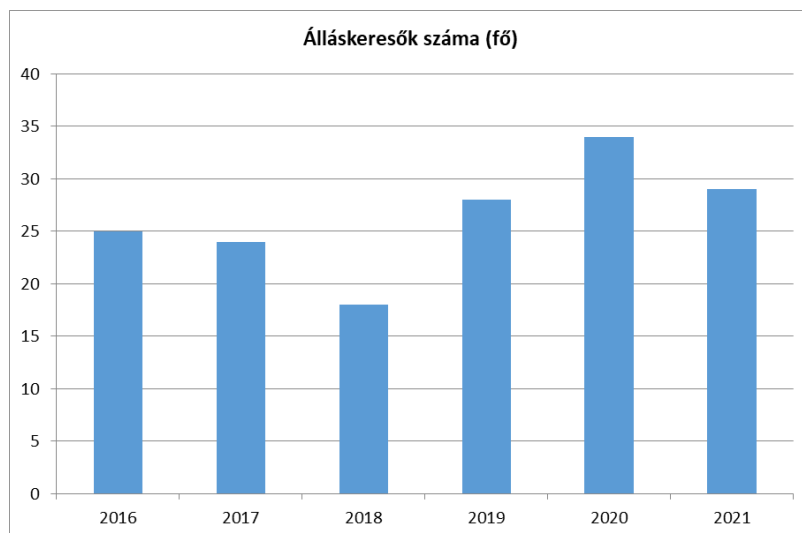
4. ábra: Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő)
(KSH adatok alapján saját szerkesztés)

A 4. ábra a településen a természetes szaporodást vizsgáljuk 2016-2021 között. Látható, hogy a halálozások száma magasabb, mint az élve születések száma, ebből adódóan nem természetes szaporodásról, hanem természetes fogyásról beszélhetünk, hiszen a diagram görbéje 2016-2021 évek között negatív értéket mutat.

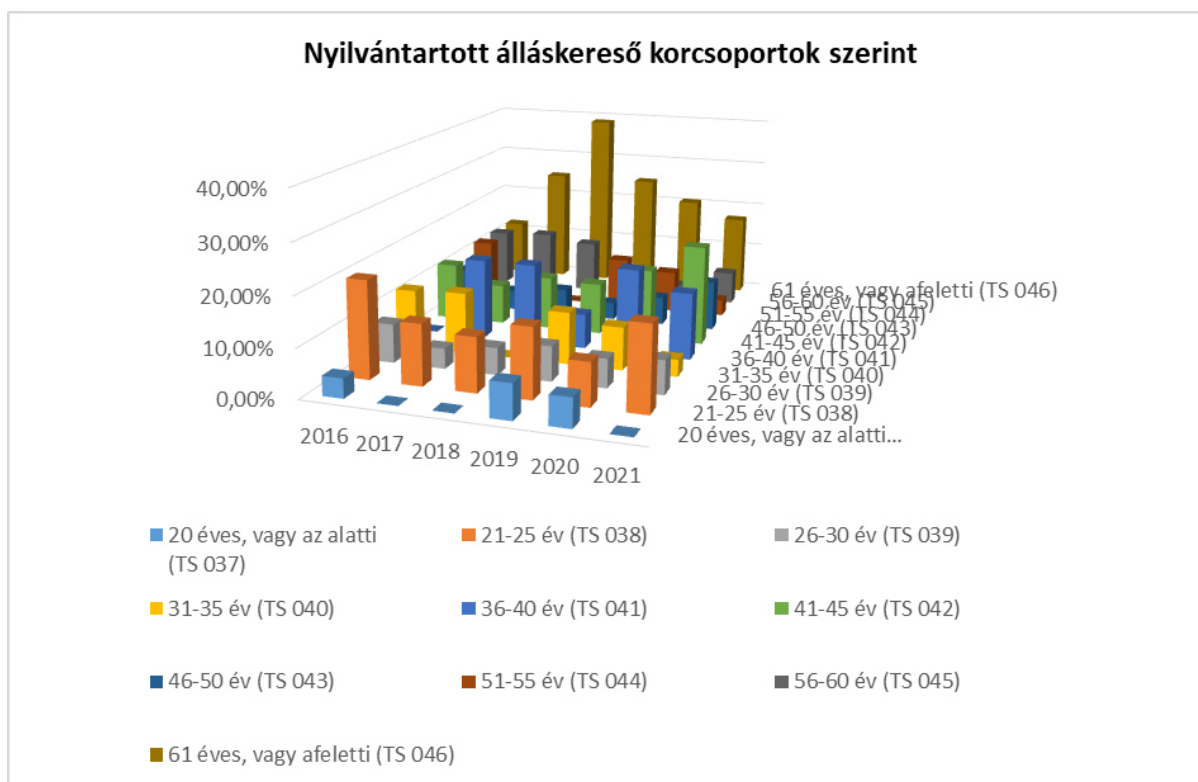

5. ábra: Munkanélküliség nemek szerint (ZMKH Nagykanizsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály adatai alapján saját szerkesztés)

Az 5. ábrán szereplő adatok megmutatják, hogy a teljes lakónépességhez képest milyen arányú a nyilvántartott munkanélküliek száma, ez miként változott az elmúlt években, illetve, hogy milyen az arány a férfiak és nők között a vizsgált területen. Megfigyelhető, hogy a 2020. év kivételével a férfiaknál volt nagyobb a munkanélküliség. A 2018. évben volt a legalacsonyabb a munkanélküliség, mint a férfiak, mint a nők körében a 15-64 évesek körében. A 2018-2021 években kismértékű emelkedés tapasztalható, aminek az a lehetséges oka, hogy több nagyobb gyár is bezárt Nagykanizsán.

6. ábra: Álláskeresők száma (fő) (ZMKH Nagykanizsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály adatai alapján saját szerkesztés)

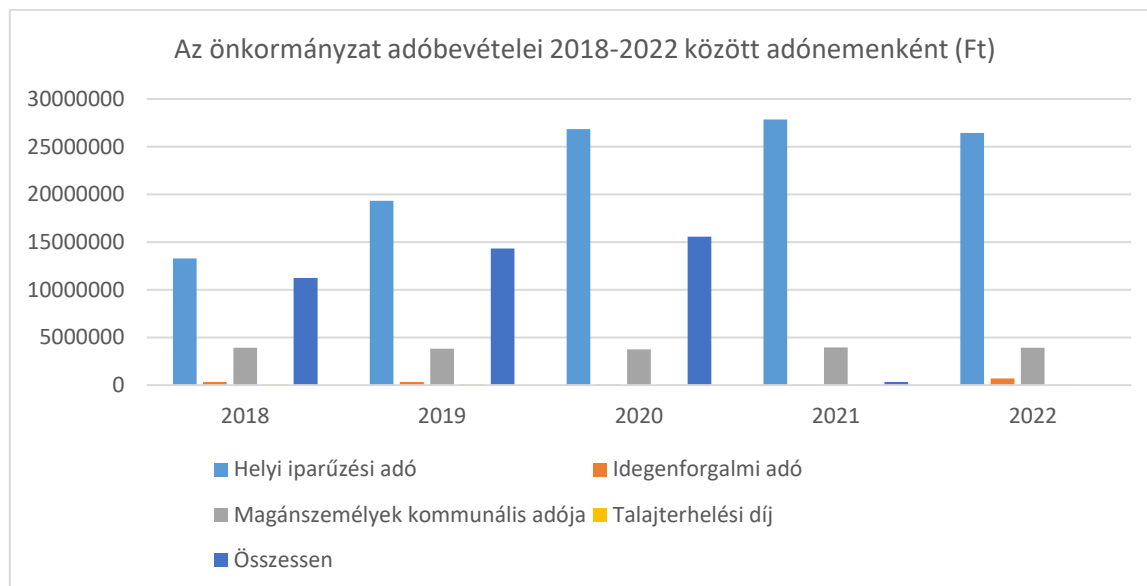
7. ábra: Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint (ZMKH Nagykanizsai Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály adatai alapján saját szerkesztés)

A 6-7. ábrák adataiból a településen nyilvántartott álláskeresők korcsoportonkénti megoszlását figyelhetjük meg. Látható, hogy a legmagasabb az arány az 61 éves és a feletti

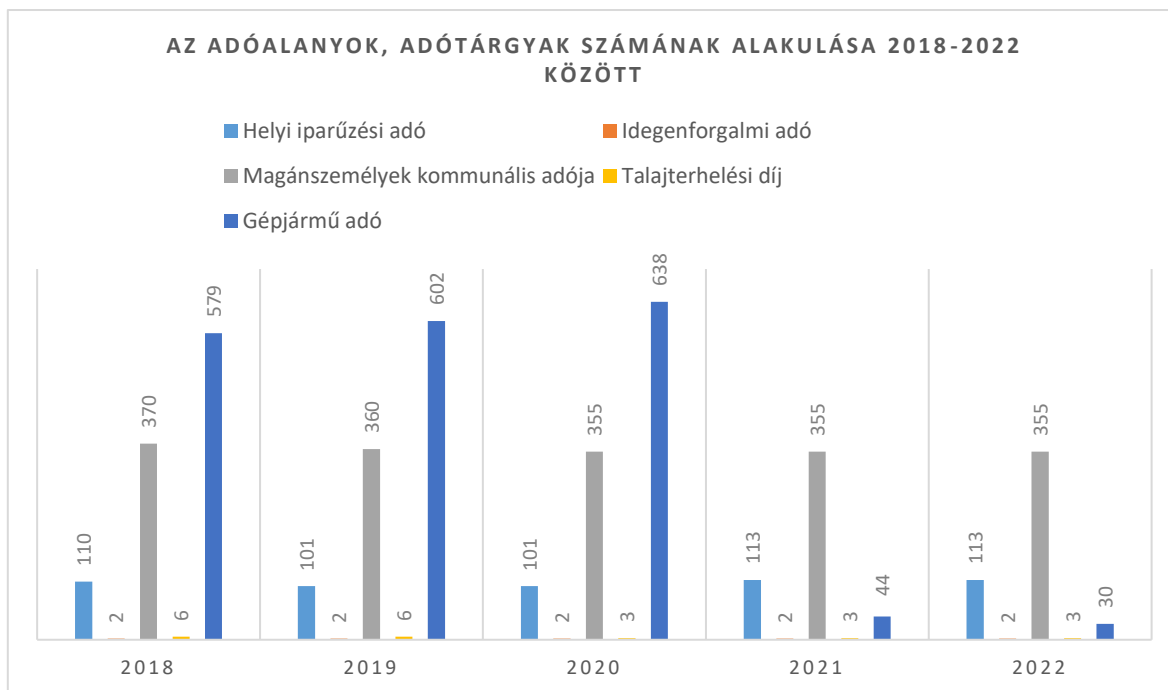
korosztálynál. 2016-2018 között csökkent az álláskeresők száma, majd 2019 és 2021 emelkedett, majd újra csökkent. 2020-ban volt a legtöbb álláskereső. A korcsoportonkénti bontást nézve a 61 éves és a fölöttiek voltak a legtöbben munkanélküliek.

A településre vonatkozó gazdasági jellemzők alakulása 2018-2022. között						
Megnevezés	2018	2019	2020	2021	2022	2022/2018,%
Lakónépesség száma az év végén (fő)	849	856	846	830	808	95,17
Regisztrált vállalkozások száma (db)	110	101	101	113	113	102,72
Szálláshely szolgáltatók száma (db)	2	2	2	2	2	100,00
Kiskereskedelmi üzletek száma (db)	2	3	3	4	3	150,00
A helyi önkormányzat helyi adó bevételei (1000 Ft)	2881	3788	4622	3217	3108	107,87

1. táblázat: A településre vonatkozó gazdasági jellemzők alakulása 2018-2022. között (saját szerkesztés)

8. ábra: Az önkormányzat adóbevételei 2018-2022. között adónemenként (Ft) (saját szerkesztés)

9. ábra: Az adóalanyok, adótárgyak számának alakulása 2018-2022 között (saját szerkesztés)

Az 1. táblázat és a 8-9. ábra a településre vonatkozó néhány gazdasági jellemző alakulását mutatja be. Látható, hogy a település népessége, mint ahogy az a környező településeken is tapasztalható évről évre csökkenő tendenciát mutat. A vállalkozások száma eleinte csökkenést mutatott (2018-2019), majd 2021. évben egy növekedés volt tapasztalható. A csökkenés többnyire a járvány okozta nehézségek és az ennek kapcsán kialakult gazdasági válságnak volt köszönhető. A 2021. évben már látható növekedés egyértelműen a korábban már említett és később bemutatásra kerülő fejlesztések eredményének köszönhető. Az önkormányzat adóbevételeinek hullámzó mozgásának is több oka van. Először is a gépjárműadó teljes mértékben a központi költségvetésbe került 2021-től. A diagram is szemlélteti, hogy ez az adóbevétel jelentős része volt a költségvetésnek. Egy másik tényező a vállalkozások gazdasági teljesítőképességének változása, ezért is lehet, hogy kevesebb vállalkozás több iparüzési adót fizetett 2020. évben mint 2018-ban. 2021. évtől az önkormányzatnak a lakosságszámhoz viszonyított magas iparüzési adó bevételei miatt szolidaritási hozzájárulást kell fizetni a központi költségvetésbe, ami szintén csökkenti az adóbevételt.

3.3 Községi viszonyok, helyi közélet bemutatása

A községben a közösségi élet számára színteret biztosít az Önkormányzat és a Integrált Községi és Szolgáltató Tér. Sormás Község Önkormányzata 2008-ban pályázatot nyújtott be a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által, az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében, a gazdaság és a vidéki lakosság számára nyújtott alapszolgáltatásokkal kapcsolódóan meghirdetett „Integrált Községi Szolgáltató Tér (IKSZT)” cím elnyerésére.¹⁰

Az IKSZT feladata, hogy változatos információs és közösségi szolgáltatásokat nyújtson a településen élőknek. Egyik legfontosabb funkciója, hogy kiszolgálja a fiatalokat, elsősorban közösségi programok szervezésével, de helyet ad más jellegű rendezvényeknek is.

A településen nagyon fontos a kulturális élet fellendítése, a közösségi élet megszervezése. Ahhoz, hogy a fiataljainkat itt tudjuk tartani, biztosítanunk kell számukra egy olyan helyet, ahol lehetőségük van a szabadidő hasznos eltöltésére, a muzeális emlékek bemutatására. Az önkéntesség főként az aktívan működő civil szervezeteken keresztül működik: Sormás Községért Alapítvány, Sormási Kulturális- és Sportegyesület. Fentiek mellett informális csoportok is próbálják színesíteni a falu életét műsoraikkal és programjaikkal, mint a Sormási Dalárda.

¹⁰ Sormás Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi programja 2019-2023. p.43.

4. Önkormányzati pályázatok, Ipari Park fejlesztés

A projektgazda, egyúttal a projektek lebonyolításának felelőse minden bemutatott projekt tekintetében Sormás Község Önkormányzata. Az Önkormányzat kiemelt feladat a település közterületeinek fenntartása, karbantartása, a közösségi élet színesítése és életben tartása továbbá, hogy – a vállalkozások partnereként – aktív szerepet vállaljon a cégek betelepüléséhez és sikeres működtetéséhez szükséges infrastruktúra megteremtésében. A jelen fejezetben bemutatott hazai, uniós és saját forrásból megvalósult beruházások főként a fent megfogalmazott célok köré összpontosulnak.

Az Önkormányzat a vállalkozások igényeit szem előtt tartva alakítja gazdaságfejlesztési politikáját. A település vezetésének célja, hogy vállalkozásbarát környezetet alakítson ki, valamint a kis településen is gazdaságosan működtethető tevékenységek beinduljanak és hosszú távon fenntarthatóak legyenek. A gazdasági szereplők számára szükséges információk eljuttatásáért az önkormányzat mindent megtesz.

A helyi ipar fejlesztése mellett a település sok saját, hazai és uniós forrást használt fel a közterületek, közutak fejlesztésére és a karbantartásukhoz szükséges eszközállományának korszerűsítésére. Ez szorosan összefügg az iparfejlesztéssel, hiszen ezen eszközállománnyal tartja karban az önkormányzat az iparterületet, mely fontos a már betelepült és a betelepülni szándékozó vállalkozások számára. Egy igényesen karbantartott, rendezett, jó minőségű közutakkal és karbantartott csapadékvíz elvezető rendszerrel rendelkező település vonzóbb a letelepedni vágyók számára, legyen szó vállalkozásról vagy magánszemélyről.

A fentiekben részletezett feladatok egy további szegmense a közösségi élet megteremtését és fenntartását szolgáló beruházások. Ez szintén kapcsolódik az ipar fejlesztéséhez, illetve a település arculatának kialakításához, hiszen a különböző rendezvények, programok, kulturális események fontosak a közösségi élet megteremtéséhez, melynek a településen székhellyel rendelkező vállalkozások is a részei. Az önkormányzat a lakosságnak szóló rendezvények mellett rendszeresen szervez kimondottan a vállalkozásoknak szóló szakmai és egyéb előadásokat.

Látható, hogy említett feladatok/célok közül Sormás életében az iparfejlesztést kiemelkedik a többitől. Ennek oka, hogy kis település révén a szolgáltatások magas színvonalú ellátásához fontos az együttműködés a vállalkozásokkal. Iparüzési adóalanyként Sormáson a 2022-es évben 113 vállalkozást tart nyilván az önkormányzat, amely a 808 fős lakosságszámmal viszonyítva kiemelkedőnek mondható. A vállalkozások nagy része helyi kötődésű, a vál-

lalkozások tulajdonosai és munkavállalói is sokszor sormásiak. Az önkormányzat bevételeinek nagy részét teszi ki a települések tevékenységet végző vállalkozásoktól beszedett iparüzési adó, illetve a kölcsönös és jó együttműködés eredményeként a vállalkozások számtalan anyagai és nem anyagi jellegű támogatást nyújtanak az önkormányzatnak. A település vezetése ezen kölcsönös együttműködést felismerve döntött úgy, hogy a település lakosságának igényeit szem előtt tartva egy vállalkozóbarát környezetet kezd el kialakítani, melynek eredménye végső soron a lakoságnál realizálódik, hiszen ezáltal hatékonyabban és színvonalasabban lehet az igényeiket kielégíteni.

Az elmúlt években állami és uniós támogatásból megvalósított beruházásokat, valamint az önkormányzat életében jelentős projekteket az alábbi táblázat mutatja be:

Projekt megnevezése	A megvalósítás időpontja	A projektösszes költsége (Ft)	Támogatott projekt esetén program neve
<i>Sormás Ipari Terület közműfejlesztése</i>	<i>2017.-2020.</i>	<i>199.773 143</i>	<i>Felhívás ipari parkok, iparterületek fejlesztésére (TOP)</i>
<i>Arany János utcai járda felújítás</i>	<i>2017.- 2019.</i>	<i>7.457.632.-</i>	<i>Önkormányzati fejlesztések 2017.</i>
<i>Temetői járda térkövezés, orvosi rendelőfelújítás és a védőnői helyiség kialakítása</i>	<i>2016. -2018.</i>	<i>9.999.196.-</i>	<i>Adósságkonszolidációban nemrészesültek támogatása</i>
<i>Fő úti és Kossuthutcai járda felújítás</i>	<i>2015.- 2016.</i>	<i>15.000.000.-</i>	<i>Önkormányzati fejlesztések2015.</i>
<i>Sormás Ipari Terület közműfejlesztése II. ütem</i>	<i>2019.-2022.</i>	<i>81.861.742</i>	<i>Felhívás ipari parkok, iparterületek fejlesztésére (TOP)</i>
<i>Belterületi útfelújítás</i>	<i>2022.-</i>	<i>23.949.242.-</i>	<i>„Út , hid kerékpárforgalmi létesítmény, vízelvezető rendszer építése /felújítása MFP-UHK/</i>
<i>Sormás községépületeinek energetikai felújítása</i>	<i>2013. - 2014.</i>	<i>20.650.000.-</i>	<i>Épületenergetikai fejlesztések eszközvilágítás energiatakarékos átalakítása korszerűsítése</i>
<i>Sormási IKSZT, mint építő közösség</i>	<i>2013.– 2014.</i>	<i>4.999.016.-</i>	<i>Építő közösségek" - B) Akorszerű, több-funkciós (multifunkcionális) közművelődési fejlesztéseket szolgáló közösségi programok, együttműködések, új tanulási formák kialakulásának elősegítése</i>

<i>Belterületi útfelújítás</i>	<i>2022.</i>	<i>23.949.242.-</i>	<i>„Út , híd kerékpárforgalmi létesítmény, vízelvezető rendszer építése /felújítása MFP-UHK/</i>
<i>Kommunális eszközök beszerzése Sormás településen</i>	<i>2021. - 2022.</i>	<i>14.998.700.-</i>	<i>Magyar Falu Program keretében meghirdetett Kommunális eszköz beszerzése - 2021 címu, MFP-KOEB/2021</i>

2. Táblázat: Fontosabb beruházások (saját szerkesztés)

4.1. Az önkormányzat által megvalósított fejlesztések 2019-2022 között

Mint az előzőekben említettem a fejlesztések irányát az önkormányzat a vizsgált időszakban az ipar terület fejlesztése, a közterületek és a karbantartásukhoz szükséges eszközállomány megújítása, illetve a közösségi élet fellendítésében határozta meg. Mivel a település életében az iparterület fejlesztése szerintem hosszútávon a leg meghatározóbb és volumenében is eltér a többi projektől a bemutatására is nagyobb hangsúlyt és külön alfejezetet szenteltek. Fontos megjegyezni mindezek mellett, hogy a fejlesztési célok meghatározását nagyban befolyásolja egy település adottsága és a pályázati környezet. Gondolok itt arra, hogy a pályázati kiírások meghatározzák azt, hogy mire lehet pályázni és ez valamilyen szinten korlátozza a célok kijelölését.

A 2019-2022 időszakban megvalósult beruházások közül először a település arculatát érintőkről szeretnék egy kis összefoglalót írni. 2019. évben a Belügy Minisztérium által kiírt pályázatból, 25 % önerővel felújításra került az Arany János utca mindkét oldali járdaszakasza, illetve a Kossuth utca járdáinak egy rész. A beruházás részeként sor került az Arany János utcában lévő csapadékvíz elvezető árkok kitisztítására is. Ugyan ezen évben történt meg, szintén hazai pályázati forrással és önerővel a Sormást Homokkomárral összekötő külterületi út felújítása. 2020. évben az önkormányzat saját forrásból, illetve a helyi vállalkozók, a nagykanizsai McDonald's étterem és a Zala Volán felajánlásával játszóteret épített a Petőfi utcában lévő parkba. A beruházás részeként a parkban található filagória és a hozzá tartozó padok is felújításra kerültek. Szintén 2020 évben került sor a Sormási Kulturális- és Sportegyesült közreműködésével egy új fűnyírótraktort beszerezni. 2021. évben a Magyar Falu Program keretében sikerült traktort és rézsúvágót vásárolni. Fontos mérföldkövek voltak ezek az önkormányzat számára, hiszen a 2019-ben megalakult, összetételében teljesen új képviselőkből álló képviselő-testület egy leharcolt és hiányos gépparkot vett át az előző vezetéstől. Az újonnan beszerezett traktorhoz az önkormányzat saját forrásból is vásárolt eszközöket úgy,

mint ágdaráló, homlokrakódó stb. 2022. években sorra nyerte az önkormányzat a pályázatok. Magyar Falu Program Keretében felújításra került a Béke utca teljes, a Dózsa György utca útburkolatának és csapadékvíz elvezetésének egy része. Ezzel párhuzamosan a Petőfi utcában saját forrásból az útburkolat kritikus részei kijavításra kerültek. A Területi Operatív Program Plusz konstrukció részeként az Arany János utcát sikerült teljesen felújítani. A Vidékfejlesztési Program keretében kiírt pályázaton a települést körülvevő külterületi úthálózat felújítására nyert 95%-os támogatást az önkormányzat. A helyi LEADER akciócsoport pályázatán újabb közterület karbantartásához szükséges eszközök kerültek beszerzésre. Ezen beruházásokkal párhuzamosan zajlottak a másik két témakör keretében tárgyalandó fejlesztések.

A közösségi élet fellendítése és ennek részeként programok szervezése szintén fontos szerepet játszott a vizsgált időszakban. Mindjárt az elején megemlíteném, hogy a 2019-ben újonnan megalakult képviselő-testület nagy összhanggal és fiatalos lendülettel vágott bele a munkába, ami nagyban elősegítette a közös munkát és az ezen bekezdésben megemlített közösségépítő beruházások megvalósulását. A már korábban megtartott és mondhatni tradicionális sormási programok, mint a borverseny, a dalostalálkozó, a falunap mellett igyekeztek új programokat szervezni és a meglévőket új kontösbe öltöztetni. Új programként került megszervezésre például a farsangi multság, a madarak és fák napi kirándulás, színházlátogatás, ádventi programsorozat. Ezen törekvésekhez szintén egy beruházás részeként kapott az önkormányzat segítséget, hiszen lehetőség nyílt közművelődési referens alkalmazására. A rendezvények és programok mellett fontos mérőszám volt az önkormányzat életében, hogy egy jogszabály módosítást követően lehetőség nyílt a 800-1000 lakosságszámú településeknek is falugondnoki szolgálatot üzemeltetni. Az önkormányzat csapata 2021. márciusától egy falugondnokkal bővült, és ez lehetőséget teremtett arra, hogy még közvetlenebb kapcsolatba kerülhesse az önkormányzat a településen élőkkel. A falugondnoki szolgálat megalakítása lehetőséget teremtett új pályázati forrás igénybevételére, így 2021. év második felében a Magyar Falu Program keretében az önkormányzat egy új falubuszt tudott vásárolni.

Az előbb felsorolt beruházások nagyrésze valamilyen uniós vagy hazai forrásból valósult meg viszont az önkormányzat szinte minden beruházáshoz valamilyen formában önrészt tett hozzá. Gondolok itt arra például, hogy kiegészítő vagy extra szolgáltatásokat, kellékeket, eszközöket vásárolt egy adott beruházás részeként, mely a beruházás színvonalának a növelésére szolgált. Ezt azért fontos kihangsúlyozni, mert az önkormányzatnak az iparűzési adó bevétele adott erre lehetőséget.

4.2. Ipari Parkban megvalósult beruházások

A jelen projektek keretében fejlesztéssel érintett ipari terület a falu keleti, Nagykani-zsával határos területén található, megközelítése közterületről a 7-es főútvonalról lehetséges, a településrendezési tervben ipari területnek minősített. A jellemzően sík terület optimális volt, a jelen projektek keretében megvalósított közműfejlesztésekre.

Az ipar területen inkubátorház működik, melyet a HÍD-2001 Kft. üzemeltet. Az iroda-ház több mint 700 m²-es, 2 szintes, 5 irodának, 3 raktárnak, 2-2 irattárnak, tárgyalónak és konferenciateremnek, 1-1 oktatóteremnek, kutató labornak és kísérleti műhelynek biztosít helyet. A fejlesztés során beszerzésre kerültek az üzemeltetéshez szükséges irodatechnikai és karbantartási eszközök. Az inkubátorház által nyújtott szolgáltatások a kezdő, vagy új fejlődé-si/innovációs szakaszba lépő vállalkozások növekedési pályára állásának segítségét szolgálják. Az intézményben jelenleg 3 vállalkozás működik.¹¹

A kihasználatlan ipari területek után éves szinten 15-20 vállalkozás érdeklő-dött, ugyanakkor új betelepülő sajnálatosan a fejlesztések megvalósulása előtt nem jelent meg. A későbbiekben bemutatott fejlesztések eredményeként az ipar területen több ingatlan is érté-kesítésre került és több vállalkozás létesített telephelyet. A potenciális betelepülők részére elsődleges szempont volt a megfelelő mennyiségű és minőségű infrastruktúra megléte. A Te-rület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében benyújtásra került pályázatok megvalósításával elindult azon folyamat, hogy a meglévő iparterületek közművesítettek és megfelelő állapotú úton megközelíthetőek lettek. Szintén megszűnt azon visszatartó tényező, hogy a területek megközelítése korábban magánúton volt lehetséges. Az önkormányzat tulaj-donába került az ipar terület megközelítését biztosító út, valamint a egy kedvező elhelyezke-désű terület, ezzel is biztosítva azt, hogy a vállalkozásokat kiszolgáló infrastruktúra akadályta-lanul biztosított legyen.

A TOP alapvető célja a gazdaságélénkítés és a foglalkoztatás-ösztönzés elérése. A TOP-1.1.1-15 és TOP-1.1.1-16 támogatási konstrukció a vállalkozói környezet és az üzleti infrastruktúra fejlesztése érdekében az önkormányzati tulajdonú iparterületek fejlesztésére, iparterületek kialakítására, alpinfrastruktúra kiépítésére, bővítésére, az iparterületek elérhető-ségét segítő vonalas infrastruktúrák fejlesztésére fókuszált. Jelen projektek - a fentiekkel összhangban - azt a célt szolgálták, hogy a magánkézben lévő ipari területekből az önkor-

¹¹ Üzleti terv az Ipari parkok, iparterületek fejlesztése című felhíváshoz – kézirat, p. 18.

mányzat tulajdont szerezzen, ezáltal még intenzívebben elősegíthesse a gazdaság fejlesztését. Az önkormányzat a vállalkozások működési helyszínének közművesítésével, valamint az ipari területek elérhetőségének javításával hozzájárult további munkahelyet teremtő cégek betelepítéséhez. Ennek megfelelően a projektekkel a foglalkoztatás növelését és gazdaságfejlesztést érte el az önkormányzat.¹²

A projektek a területi versenyképesség erősítése érdekében egy vonzó befektetési környezet kialakítását célozták meg a sormási vállalkozói és infrastrukturális környezet fejlesztése által. A településen lévő ipari terület fejlesztésének legfőbb célja az volt, hogy elősegítse a helyi és térségi vállalkozások működését, teret nyújtva betelepülésükhöz, működésükhöz.

A bemutatott beruházások célcsoportjai a potenciális betelepülők, azaz hazai és külföldi kis – és középvállalkozások, akiknek érdeke, hogy vállalkozói környezetben működjenek, valamint a már betelepült vállalkozások, amelyek működési környezete fejlődött a projektek megvalósítása által.

A vállalkozások betelepítésének ösztönzése érdekében az önkormányzat gondoskodott a jogszabályi kereteket megteremtéséről is. A községre érvényes Helyi Építési Szabályzat és a településrendezési tervek biztosítják a már meglévő vállalkozások ipari területének bővítését.

Sormás Iparterületen az elmúlt években számos közműfejlesztés történt, mely hatására több magánberuházás (inkubátorház, csarnoképítések, kamionmosó) is indukálódott. A meglévő közműhálózat bővítést igényelt, mivel sem a villamos hálózat, sem a szennyvízátemelő, sem pedig az úthálózat nem volt alkalmas arra, hogy további beruházásokat fogadjon, így a terület versenyképessége alacsony volt.

A TOP-1.1.1-15 projektben tervezett és biztosított területvásárlási lehetőséggel a sormási önkormányzat megvásárolta a 329/2 hrsz utat, hogy az eddig saját használatú utat közútként tudja biztosítani. Ez a változás hozzájárult a viszonyok rendezéséhez, a befektetők bizalmának erősítéséhez. A település önkormányzata a 329/8 hrsz ingatlant megvásárolta a projekt költségeinek a terhére, amelyen alpinfrastruktúra kiépítésére kerül sor, ezzel is utat mutatva a betelepülni szándékozó vállalkozások számára. A projekt magasépítési tevékenységet nem tartalmazott, kizárólag alpinfrastruktúra fejlesztésre összpontosított.

A beruházási elemek a következő főbb részekből tevődtek össze:

- Fák kivágása, tuskók kiszedésével, elszállítással, tereprendezéssel,

¹² Üzleti terv az Ipari parkok, iparterületek fejlesztése című felhíváshoz – kézirat, p.15.

- Közvilágítás építése
- Gázhálózat kiépítése
- Villamos hálózat kiépítése, hálózati elosztó dobozzal
- Csapadékvíz elvezetés zárt csatornában, D600 betoncsővel
- Vízelveztető árok burkolása
- Meglévő vízelevezető árok profilozása
- Nyílt árok építése
- Ivóvíz vezeték kiépítése
- Szennyvíz vezeték kiépítése
- Aszfaltos útépités alépítményekkel.

A közvilágítás 681 fm hosszon bővült a 329/2-es önkormányzati út mentén. A villamos hálózat fejlesztése érdekében elosztószekrény kerül telepítésre. Ugyancsak ezen a helyrajzi számon, útként hasznosított területen valósult meg az úthálózat fejlesztése 3.584 m² aszfaltozással, a szükséges alépítményi munkálatokkal együtt.

A betervezett beruházások megvalósításához szükséges fakivágások mintegy 100 db fát érintett, melyek kivágása, tuskózása is megvalósult. A tereprendezési munkálatok 10.310 m²-t érintett a 329/2 és 329/8 hrsz-ek területén.

A szennyvízhálózat fejlesztése érdekében valósult meg az előregyártott központi szennyvízátemelő beépítése, illetve 387,6 fm szennyvízvezeték kiépítése. A szennyvízhálózat tal párhuzamosan a vízvezeték rendszer is bővül 438 fm hosszon.

A hatékony csapadékvíz elvezetés érdekében 55,8 fm hosszon épül zárt elvezető csatorna, míg 136,4 m² nyílt árokelemmel történt csatorna burkolása. A hatékony vízelveztetés érdekében 497 fm meglévő nyílt csatornaárok profilozása, tisztítása is megtörtént, hogy a vízelveztetés hatékonysága növekedjen, illetve megmaradjon.

A TOP-1.1.1-16 projekt gyakorlatilag a TOP-1.1.1-15 második ütemének tekinthető. Az ennek keretében megvásárolt 329/45 hrsz-ú úton 99,72 m hosszan útkapcsolat kiépítését és közvilágítás kiépítése valósult meg. A hírközlési létesítmények kiépítése átfogóan érinti az Önkormányzati ipari területeket. A 327,329/2,329/45,329/38 helyrajzi számú ipari területen található utak mentén valósul meg úgy, hogy az ipari területre történő bevezetése a 095 hely-

rajzi számú országos közutat érintve történik. A hírközlési hálózat fejlesztése alépitmény hálózat kiépítése 980 m hosszan valósul meg.

A projekt megvalósítása során magasépítési munkálatok szintén nem történnek, csak út és alapinfrastruktúra fejlesztés valósult meg a sormási iparterület bővítése érdekében. A jelenleg szabadon értékesíthető területek lecsökkentek, számuk folyamatosan fogy. Ezen az állapoton változtatott a fejlesztés, mivel új, hasznosítható területeket tárt fel és készített elő.

A beruházási elemek a következő főbb részekből álltak:

- közvilágítási hálózat fejlesztése,
- utépítés,
- hírközlési hálózat fejlesztése alépitmény hálózat kiépítése által.

A beruházással a meglévő iparterület 29 ha területe bővül több mint 4 ha új szabadon felhasználható területtel. A fejlesztés indirekt módon feltár még további külterületet is közművekkel, úttal mely a későbbiekben átminősítésre kerültek és ugyancsak további bővítésre adott lehetőséget.

A projekt a sormási iparterület fejlesztésére irányult. A fejlesztés közterületen megvalósuló alapinfrastruktúra fejlesztéseket tartalmazott, mely úthálózat és közműfejlesztést (alapinfrastruktúra) jelentett a gyakorlatban. Az önkormányzat tulajdonában lévő 329/37 és 329/39 hrsz-ek fejlesztése mellett magánkézben lévő iparterületek is érintettek voltak a nyomvonal jellegű alapinfrastruktúra fejlesztéssel. A vonalas alapinfrastruktúra fejlesztések a gerinchálózat kiépítésére irányultak (út területén megvalósítva), a már betelepült vállalkozások területét nem érintik direkt módon.

A sormási ipar terület sikeres üzemeltetéséhez a fejlesztéseket követően minden alapinfrastruktúra adott lett. A fejlesztések előtt a vállalkozások száma 8 volt mely mára 26 vállalkozásra nőtt, illetve elindult a területek felparcellázása és értékesítése. Ezek az eredmények a jelen fejezetben tárgyal fejlesztések, illetve az önkormányzat vállalkozóbarát politikájának is köszönhetőek.

A fejlesztés gazdasági, társadalmi hatásaként az újonnan létesítendő munkahelyek mellett a helyben lakás biztosításával a község lélekszámának növekedése, illetve a településen a meglévő ingatlanárak emelkedése jelentkezhet. Ez összefügg az önkormányzat jelenleg is folyamatban lévő lakótelek kialakítási programjával. A közeljövőben az önkormányzat 15 új lakótelket tervez kialakítani, mely szerepel a település rendezési tervén is.

5. Sormás község településfejlesztésének vizsgálata (módszer és elemzés)

Ahogy a bevezetőben is megfogalmaztam, azokra a kérdésekre szerettem volna választ kapni, hogy melyek azok a területek, amelyek még fejlesztésre szorulnak, illetve mely szolgáltatások bővítése szükséges az ott élők komfortérzetének javításához. Az általam feltett kérdésekre magamnak is voltak feltételezéseim. A kutatási eredmények megismerése előtt, azt gondoltam, hogy a településen élők elégedettek az Önkormányzat által szervezett rendezvényekkel, kulturális programokkal. A fiatalabb korosztályt képviselőknél a szórakozási lehetőségek bővítése, míg a közép és idősebb korosztályt képviselőknél a munkahely teremtő beruházások megvalósítása a fontosabb. Hogy helyesek voltak-e hipotéziseim, azt az alábbiakban a kutatási munkám részletes bemutatásával kívánom alátámasztani vagy megcáfolni.

5.1. Kutatási módszer

A megfogalmazott kérdések okán a primer adatgyűjtés legismertebb eszközét, a kérdőíves kikérdezést választottam, önkitöltős formában. Személyesen vittem el azokat, a megkérdezni kívánt célcsoportok tagjaihoz és magam is gyűjtöttem össze. A kérdőívem 13 kérdésből áll, elején található a kiegészítő kérdések, melyek demográfiai jellegűek. Hat korcsoportot (9-14; 15-19; 20-29; 30-49; 50-69; 70 év és annál idősebb) vizsgáltam. Ezt követik a fő kérdések, amik ténylegesen a kutatási témához kapcsolódnak. A könnyebb kiértékelés miatt zárt válaszadási lehetőséget alkalmaztam, tehát az általam feltett kérdésekre több lehetséges válasz közül választhatták ki a nekik megfelelőt. Korcsoportonként húsz fő töltötte ki a kérdőívet. A megkérdezettek arányát tekintve úgy választottam mintát, hogy fele-fele arányban szerepeltek a férfiak és nők. Kérdésként szerepelt az iskolai végzettség, a kitöltő neme, illetve mióta lakik a településen. Azért kategorizáltam iskolai végzettség és nem szerint is a válaszadókat, mert a felvetéseim megválaszolásához szükséges volt vizsgálni ezen adatokat is.

5.2. Kérdőíves vizsgálat eredményeinek bemutatása és értékelése

5.2.1. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 9-14 éves korosztályban

Ahogy azt korábban írtam úgy választottam mintát, hogy fele-fele arányban szerepeltek a nők és férfiak, ezt az első kérdés során jelölhették a kitöltők. Az alapadatok demográfiai jellegűek. A témaspecifikus adatokhoz a nevéből adódóan is a témához szorosan kapcsos-

lódó kérdéseket sorolom, melyek elősegítik a kutatás céljainak megvalósítását. A kérdőív kérdései megtalálhatók az *1. számú* mellékletben.

10. ábra: 9-14 korosztály iskolai végzettség szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

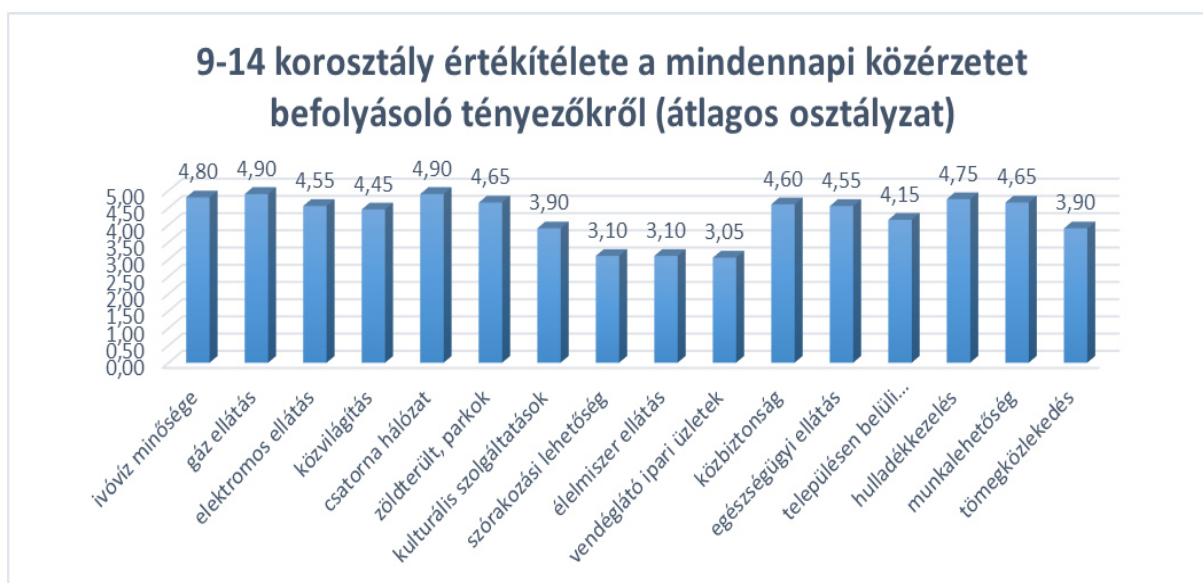
A 10. ábra mutatja a vizsgált korosztály iskolai végzettségét, ami 100 %-ban 8 általános vagy annál kevesebb. Ez az ő esetükben érthető, hiszen általános iskolában tanulók voltak a kitöltők. A továbbiakban a szorosan a kutatási munkámhoz kapcsolódó kérdésekre adott válaszokat fogom elemezni. Ez a „9. Milyennek tartja a település munkahelykínálatát?” (*1. számú melléklet.*)

11. ábra: A 9-14 korosztály válaszainak megoszlása a település munkahely kínálatáról (saját szerkesztés)

A kitöltők 15 %-a nem megfelelőnek minősítette, 60%-a szerint megfelelő, de még bővíthető és 25% szerint teljes mértékben megfelelő a munkahely kínálat. Elsőre úgy tűnhet, hogy ebben a korosztályban adott válaszok a kitöltők fiatal korára való tekintettel még nem adnak valós adatot, azonban véleményem szerint ez már irányt mutat a jövőbeni céljaink megfogalmazásához. Az, hogy reálisan értékelték a munkahely kínálatot, majd a többi korosztályba tartozó kitöltők válaszainak összehasonlításával lesz igazán értékelhető.

„10. Minősítse 1-5 az alábbi, mindennapi közérzetét befolyásoló tényezőket, ahol 1=egyáltalán nem elégedett vele, 5=nagyon elégedett vele.” (1. számú melléklet).

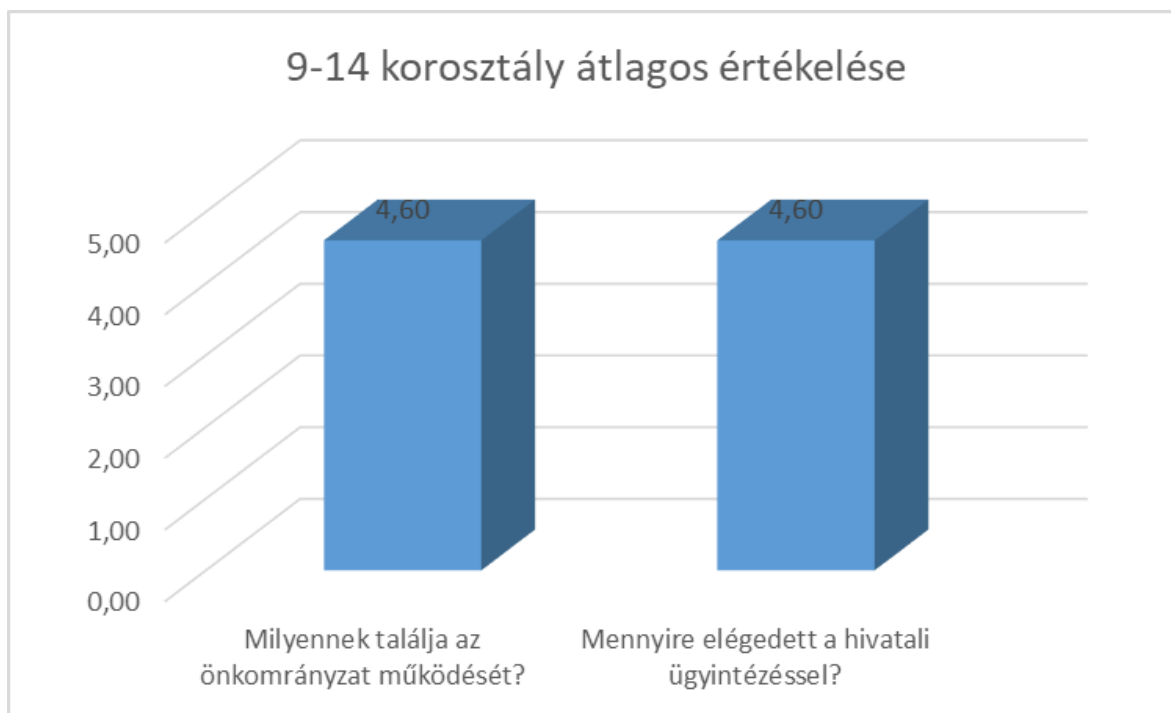
12. ábra: 9-14 korosztály átlagos osztályzata a mindennapi életet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 12. ábra adataiból leolvasható, hogy a válaszadók a legkevésbé a vendéglátóipari üzletekkel voltak elégedettek, hiszen átlagosan 3,05 értékelést kapott ez a pont. Érthető az alacsony értékelés, hiszen a településen csak egy vendéglátó egység (étterem) üzemel, ami a fiatal korosztálynak nem megfelelő hely a szabadidő önfelelten eltöltéséhez. Ezt csak kis mértékben előzte meg a szórakozási lehetőség (3,10), valamint az étel-miszerellátás (3,10). Az Integrált Községi és Szolgáltató Téren (IKSZT) kívül sajnos nincs más szórakozási lehetőség, a fiatalok többsége Nagykanizsára utazik ezért. Ételmiszer bolt is csak egy üzemel, csökkentett nyitva tartással, vélhetően ez indokolja az alacsony pontszámokat. A kulturális szolgáltatásokat, illetve a tömegközlekedést egyaránt 3,90-re értékelték. Az önkormányzat 1 fő kulturális referenst foglalkoztat, az ő feladata a programszervezés. Azonban nincs könnyű feladata, hiszen a város közelsége miatt számos program, gyorsan és könnyen széles körben

elérhető a fiatalok számára. A vonalas infrastruktúra, mint ivóvíz minőség (4,80), gáz ellátás (4,90), elektromos ellátás (4,55), közvilágítás (4,45), csatornahálózat (4,90) magas pontszámot kapott, tehát e tényezőkkel a legelégedettebbek a kitöltők. A zöldterületek, parkok (4,65), közbiztonság (4,60), egészségügyi ellátás (4,55) szintén magas értékelést kaptak. A munkalehetőség 4,65 értékelést kapott, amit alátámaszt az is, hogy a korábban feltett kérdésre, ami a munkahelykínálatra vonatkozott megfelelő, de még bővíthetőnek ítélték.

„11. Milyennek találja az önkormányzat működését? Kérem, jelölje értékítéletét 5 fokozatú skálán! (5-nagyon elégedett 1- nem elégedett.)” (1. számú melléklet).

„12. Mennyire elégedett a hivatali ügyintézőssel? Kérem, jelölje értékítéletét 5 fokozatú skálán! (5-nagyon elégedett 1- nem elégedett.)” (1. számú melléklet).

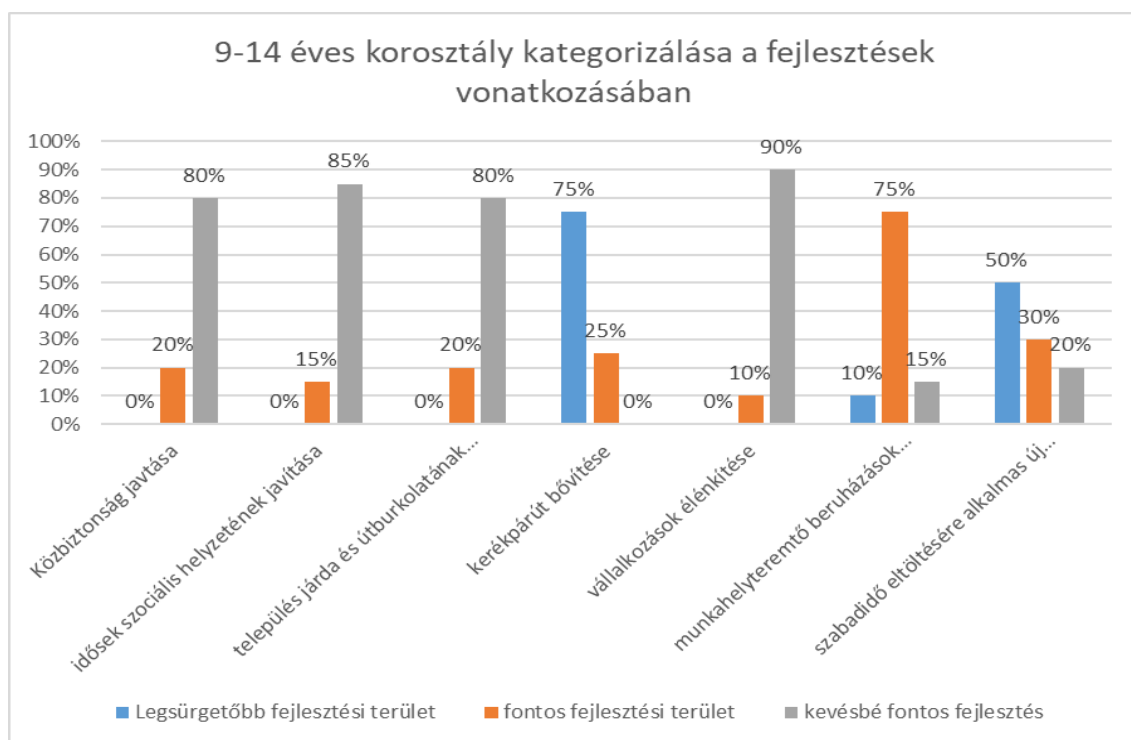

13.ábra: A 9-14 korosztály átlagolt értékítélete az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

A 11. és a 12. kérdésre adott értékeléseket egy ábrán (13. ábra) kívánom szemléltetni, mivel azok szorosan összekapcsolódnak. A megkérdezettek az önkormányzat működését és a hivatali ügyintézőt egyaránt 4,60 pontra értékelték. Ez magas érték, tehát e korosztály képviselői elégedettek a működéssel és az ügyintézés színvonalával.

„13. Sorolja be az alábbi fejlesztéseket az alábbi csoportokba! (1. számú melléklet)

	legsürgetőbb fejlesztési terület	fontos fejlesztés	kevésbé fontos fejlesztés
közbiztonság javítása			
idősek szociális helyzetének javítása			
település járda és útburkolatának javítása			
kerékpárút bővítése			
vállalkozások élénkítése			
munkahelyteremtő beruházások támogatása			
szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása			

14. ábra: A 9-14 korosztály rangsora a fejlesztések vonatkozásában (saját szerkesztés)

A 14. ábra jól szemlélteti, hogy a kitöltők szerint melyek a legsürgetőbb, fontos és kevésbé fontos fejlesztések. A közbiztonság javítását a válaszadók 20%-a fontos, míg 80%-a kevésbé fontos fejlesztési területnek tartja. Ennek oka az lehet, hogy a kistérség, illetve a

rendőrség által közölt éves bűncselekmény adatokat megvizsgálva elmondható, hogy 2018 - 2022 években a kisebb bűncselekmények száma elenyészően alacsony volt. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a községben 4 helyen működik térfigyelő kamera. Az idősök szociális helyzetének javítását szolgáló fejlesztéseket a kitöltők 15%-a fontos, míg 85 %-a kevésbé fontosnak gondolja. A település járda és útburkolat javítását a fiatalok 20%-a fontos, 80%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítélte. Valószínűleg azért döntöttek így, mert az önkormányzat a vizsgált időszakban már számos útszakaszt, járdát felújított pályázati forrásból. A kerékpárút bővítését a válaszadók 75%-a legsürgetőbb, a 25 %-a fontos fejlesztésnek tartja. Véleményem szerint azért tartják ilyen magas arányban fontos fejlesztésnek a kerékpárút bővítést, mert a Nagykanizsán haladó kerékpárút hálózatot és a sormási kerékpárutat kb. 500 m választja el. A két önkormányzat pályázati forrásból összeköthetné a két szakaszt. A vállalkozások élénkítése csak a kitöltők 10%-nak fontos, azonban 90% kevésbé fontos fejlesztésnek ítéli. A munkahelyteremtő beruházások támogatása már jóval fontosabb terület, mert a válaszadók 10%-a legsürgetőbb, 75%-a fontos és csak 15%-a tartja kevésbé fontosnak. A szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása a második legfontosabb fejlesztési terület, hiszen a kitöltők 50%-a legsürgetőbb, 30%-a fontos, míg 20%-a kevésbé fontosnak gondolja azt.

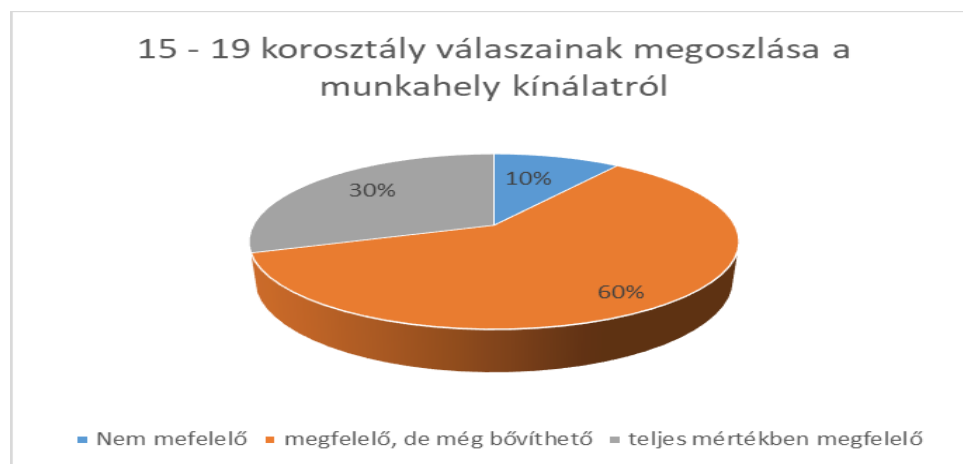
A további korosztályok vizsgálatánál már csak a kérdések számára fogok hivatkozni, nem írom le azokat és lehetséges válaszait.

5.2.2. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 15-19 éves korosztályban

15. ábra: 15-19 korosztály iskolai végzettség szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

A 15. ábrán látható a vizsgált korosztály iskolai végzettsége, 40%-uk szakmunkás, 60%-uk érettségivel rendelkezik, ezért elmondható hogy fejlett társadalomról beszélhetünk esetükben.

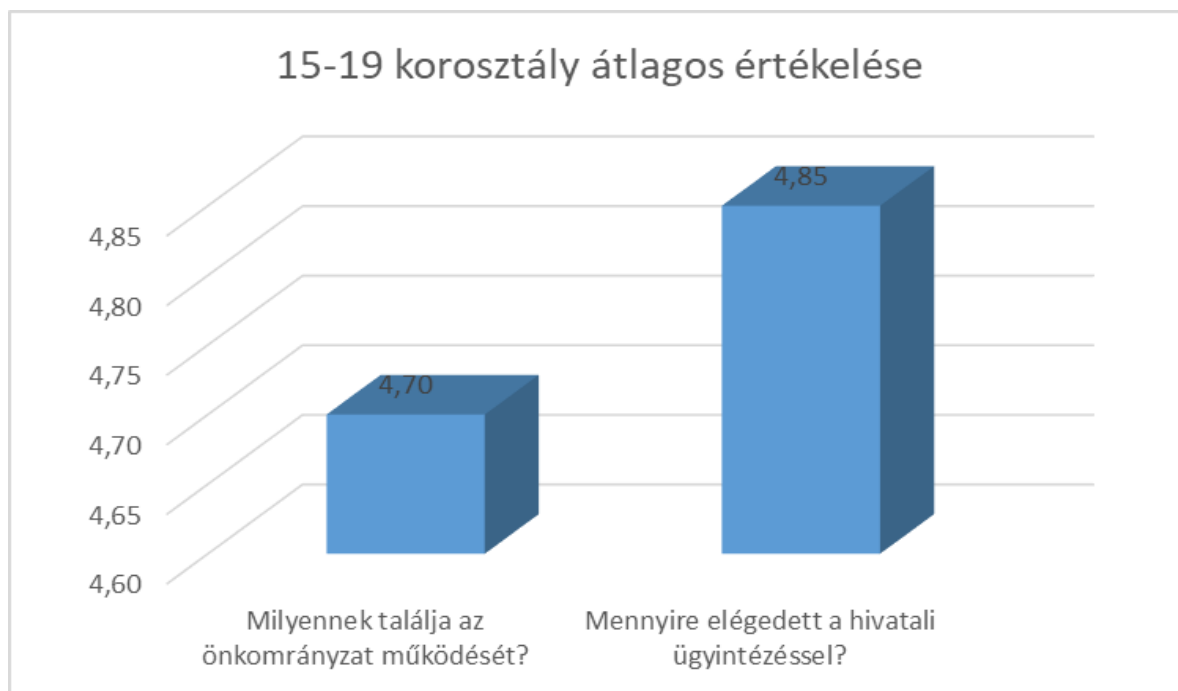
16. ábra: A 15-19 korosztály válaszainak megoszlás a település munkahelykínálatáról (saját szerkesztés)

A következő vizsgált kérdés a 9. (1. Számú melléklet). A kitöltők 10 %-a nem megfelelőnek minősítette, 60%-a szerint megfelelő, de még bővíthető és 30% szerint teljes mértékben megfelelő a munkahely kínálat. Tehát ennél a vizsgált korcsoportnál is elmondható, hogy a település munkahely kínálata még bővítésre szorul.

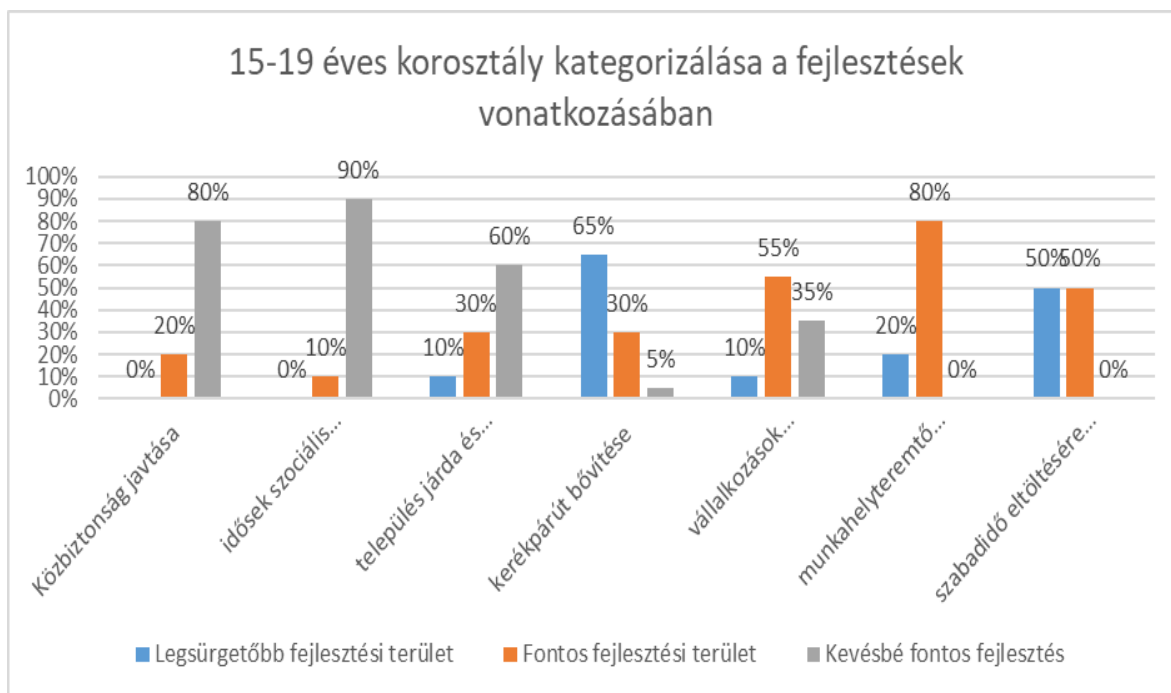
17. ábra: A 15-19 korosztály átlagos osztályzata a mindennapi életet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 10. kérdésre adott válaszok a 17. ábra adataiból leolvashatók. A válaszadók a legkevésbé a vendéglátóipari üzletekkel voltak elégedettek, hiszen átlagosan 2,85 értékelést kapott ez a pont. Érthető az alacsony értékelés ebben a korosztályban is, hiszen ahogy említettem a településen csak egy vendéglátó egység (étterem) üzemel. Ezt csak kis mértékben előzte meg a szórakozási lehetőség (3,10), valamint az élelmiszer ellátás (2,90). A kulturális szolgáltatásokat (3,80), illetve a tömegközlekedést 4,40-re értékelték. A vonalas infrastruktúra, mint ivóvíz minőség (4,05), gáz ellátás (4,75), elektromos ellátás (4,8), közvilágítás (4,8), csatornahálózat (4,70) magas pontszámot kapott, tehát e tényezőkkel a legelégedettebbek itt is a kitöltők. A zöldterületek, parkok (4,70), közbiztonság (4,55), egészségügyi ellátás (4,60) szintén magas értékelést kaptak. A településen belüli közúthálózatot 4,30-ra, a munkalehetőséget 4,20-ra értékelték.

18. ábra: A 15-19 korosztály átlagolt értéktétele az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

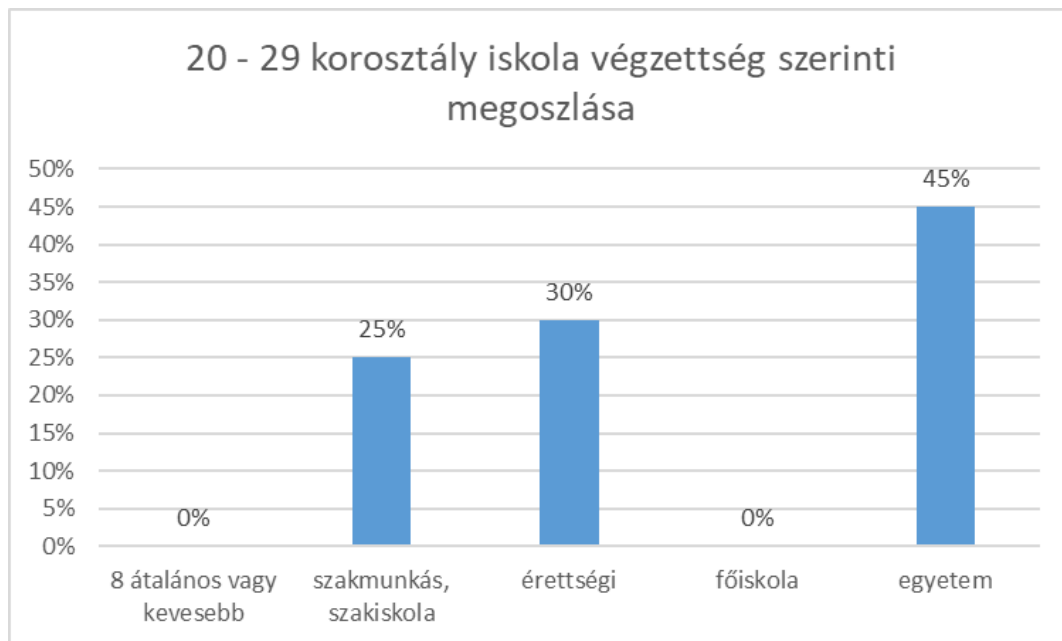
A 11. és a 12. kérdésre adott értékeléseket egy ábrán (18. ábra) kívánom szemléltetni, mivel azok szorosan összekapcsolódnak. A megkérdezettek az önkormányzat működését 4,70 a hivatali ügyintézőt pedig 4,85 pontra értékelték átlagosan. Ez magasabb érték a korábbi válaszadóknál, tehát elmondható, hogy e korosztály képviselői is elégedettek a működéssel és az ügyintézés színvonalával.

19. ábra: A 15-19 korosztály rangsora a fejlesztések vonatkozásában (saját szerkesztés)

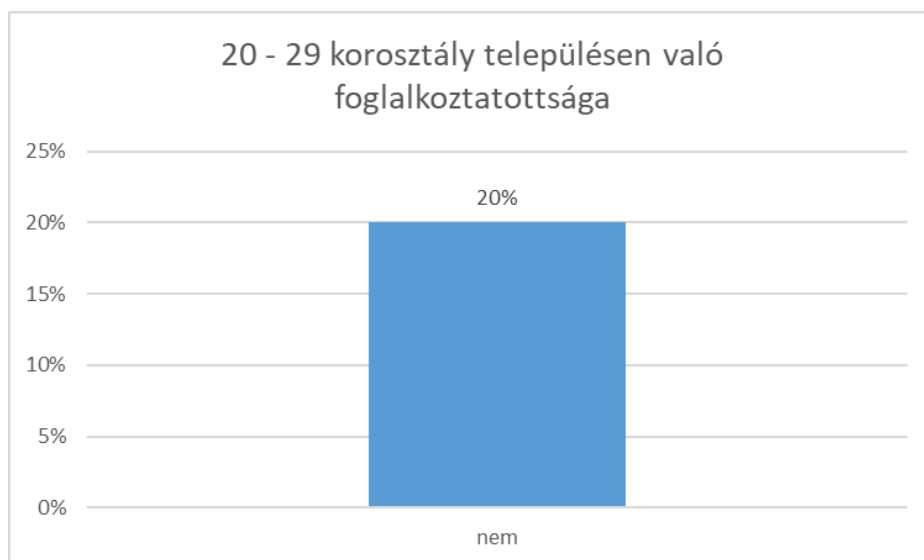
A 13. kérdésre (1. számú melléklet) adott válaszokat a 19. ábra szemlélteti. A közbiztonság javítása a megkérdezettek 80%-ának kevésbé fontos, 20 %-ának fontos fejlesztési terület. Az idősek szociális helyzetének javítását szolgáló fejlesztéseket a kitöltők 10%-a fontos, míg 90 %-a kevésbé fontosnak gondolja. Ezen értékek csaknem azonosak a korábbi válaszadókéval. A település járda és útburkolat javítását a fiatalok 10%-a legsürgetőbb fejlesztési területnek 30%-a fontos, 60%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítélte. Ebben a korosztályban kitöltők is úgy gondolták, hogy a járdák és útburkolatok állapota megfelelő. A kerékpárút bővítését a válaszadók 65%-a legsürgetőbb, a 30 %-a fontos, 5%-a kevésbé fontos fejlesztésnek tartja. Ennek a korosztálynak a képviselői is nagyon fontosnak tartják a kerékpárút bővítést. Az ő esetükben már megjelenhet a környezettudatosság is, mert megítélésem szerint ők a kerékpárt, akár iskolába való eljutás eszközeként használnák. Valamint az egészség megőrzésének szempontjából is fontos a rendszeres testmozgás. A vállalkozások élénkítését a kitöltők 10%-a legsürgetőbb, 55%-a fontos, 35%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítéli. A munkahelyteremtő beruházások támogatása már jóval fontosabb terület, mert a válaszadók 20%-a legsürgetőbb, 80%-a fontos fejlesztésnek tartja. A szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása itt is a második legfontosabb fejlesztési terület, hiszen a kitöltők 50%-a legsürgetőbb, 50%-a fontosnak gondolja azt.

5.2.3. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 20-29 éves korosztályban

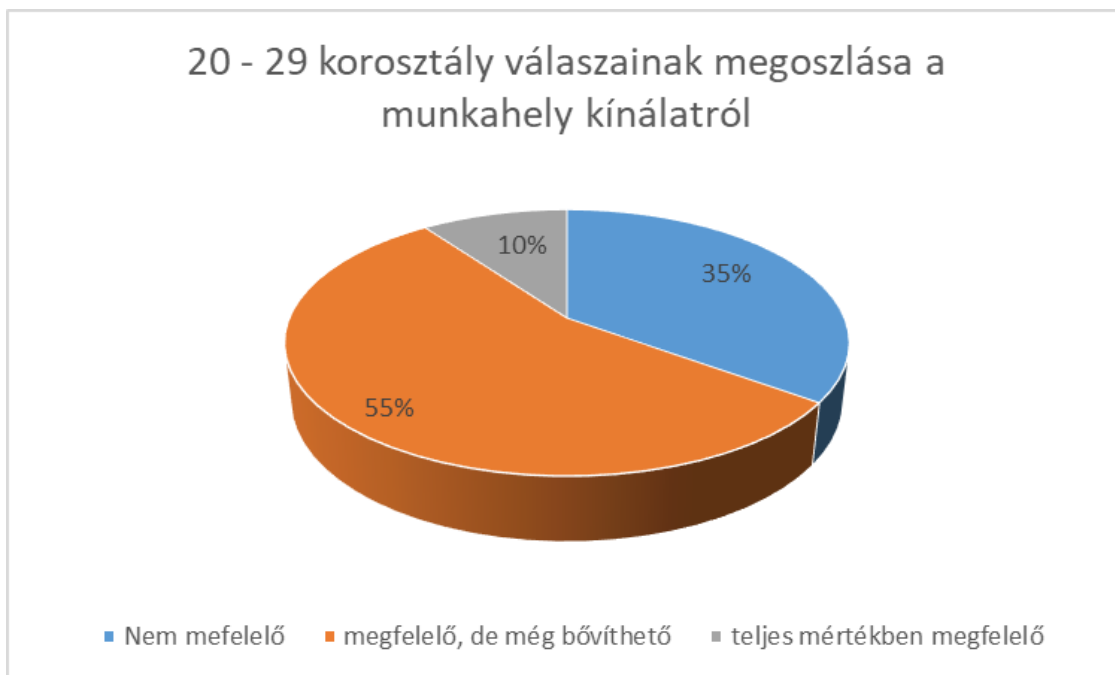
20. ábra: A 20-29 korosztály iskolai végzettség szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

A 20. ábra adataiból látható, hogy ebben a korosztályban a kitöltők 25%-a szakmunkás, 30%-a érettségi, 45 %-a egyetemi végzettséggel rendelkezik. Nagyon fejlett társadalomról beszélhetünk az ő esetükben.

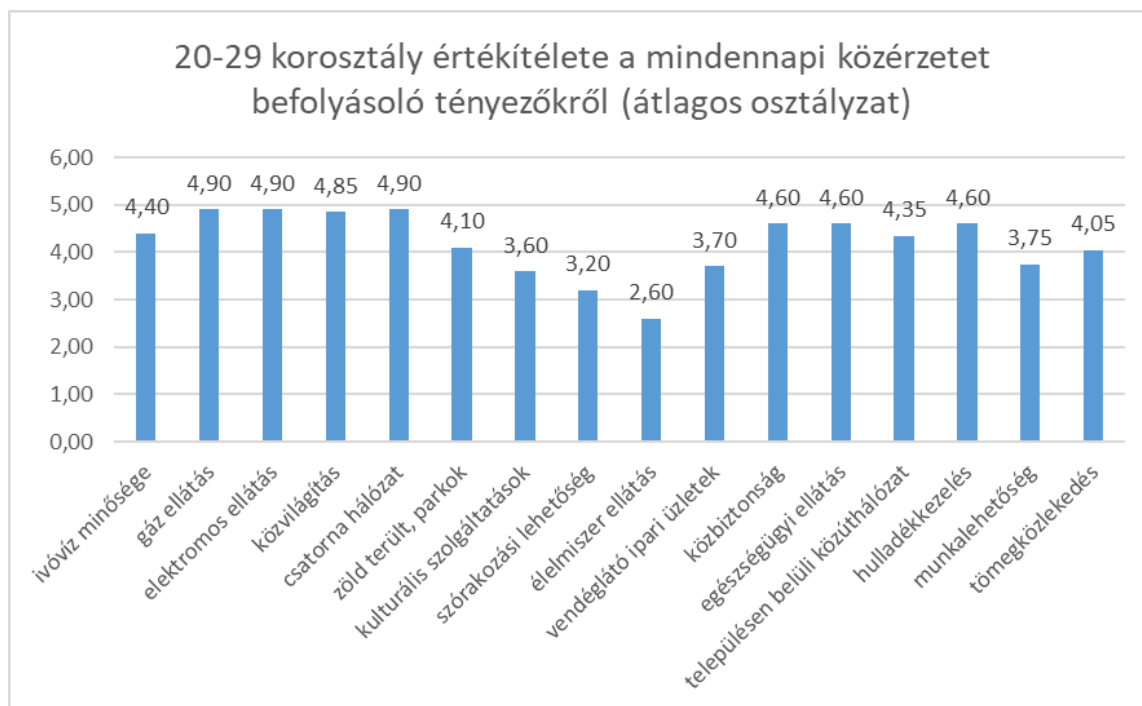
21. ábra: A 20-29 korosztály településen való foglalkoztatottsága (saját szerkesztés)

A 6. kérdésre (1. melléklet) a vizsgált korosztály kitöltőitől már érkezett válasz. A 21. ábra szemlélteti, hogy a kitöltők 20%-a dolgozik, azonban nem a településen. A minta többi tagja még tanuló.

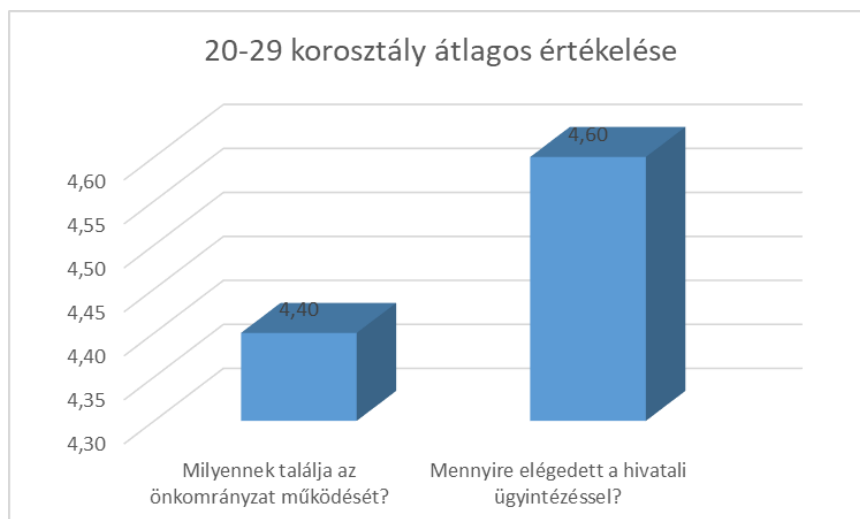
22. ábra: A 20-29 korosztály válaszainak megoszlás a település munkahelykínálatáról
(saját szerkesztés)

A település munkahelykínálatáról alkotott értékítéletüket a 22. ábra szemlélteti. A válaszadók 10%-a gondolja úgy, hogy teljes mértékben megfelelő, 55% szerint megfelelő, de még bővíthető, 35 % véli azt, hogy nem megfelelő. Tekintettel arra, hogy már megjelentek dolgozók a 20-29 éves korosztályban, magasnak számít a 35 %-os arány, aki úgy gondolja, hogy nem megfelelő a település munkahelykínálata. Az előző kérdésre adott válasz is ezt támasztja alá, hiszen nem a településen dolgoznak a munkavállalók.

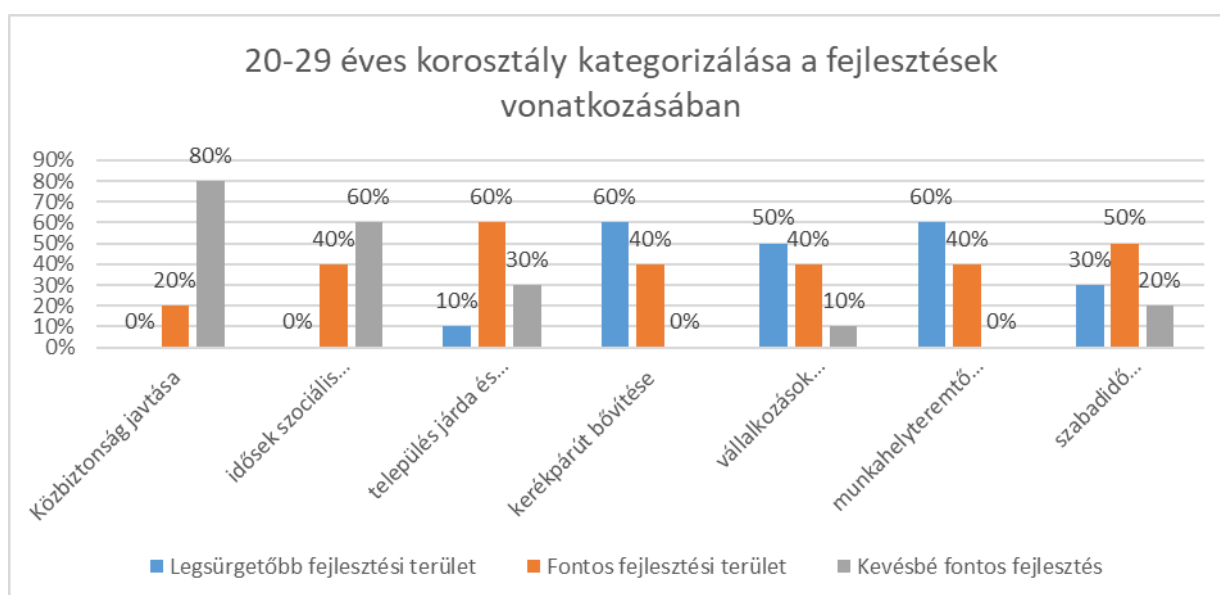
23. ábra: A 20-29 korosztály átlagos osztályzata a mindennapi életet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 10. kérdésre (1. melléklet) adott válaszokat a 23. ábra ismerteti. Ebben a korosztályban is szembetűnő, hogy az ételmeiszer ellátás kapta a legalacsonyabb minősítést (2,60). A szórakozási lehetőséget 3,20-ra értékelték, amit csak kevéssel előzött meg a kulturális szolgáltatás minőségének megítélése, hiszen 3,60-ra értékelték azt. Közepesnél valamivel jobb pontot kapott a vendéglátóipari üzletek (3,70), a munkalehetőség (3,75). A vonalas infrastruktúra, mint ivóvíz minőség (4,40), gáz ellátás (4,90), elektromos ellátás (4,90), közvilágítás (4,85), csatornahálózat (4,90) nagyon magas pontszámot kapott, tehát e tényezőkkel a legelégedettebbek itt is a kitöltők. Jó minősítést kapott a zöldterület, park (4,10), közbiztonság (4,60), egészségügyi ellátás (4,60), településen belüli közúthálózat (4,35), hulladékkezelés (4,60), a tömegközlekedés (4,05). A korábban megfogalmazottakat támasztja alá a 20-29 éves kitöltők értékelése. Ők is az ételmeiszer ellátást, a szórakozási lehetőséget és a vendéglátó ipari üzleteket pontozták a legalacsonyabban.

24. ábra: A 20-29 korosztály átlagolt értékítélete az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

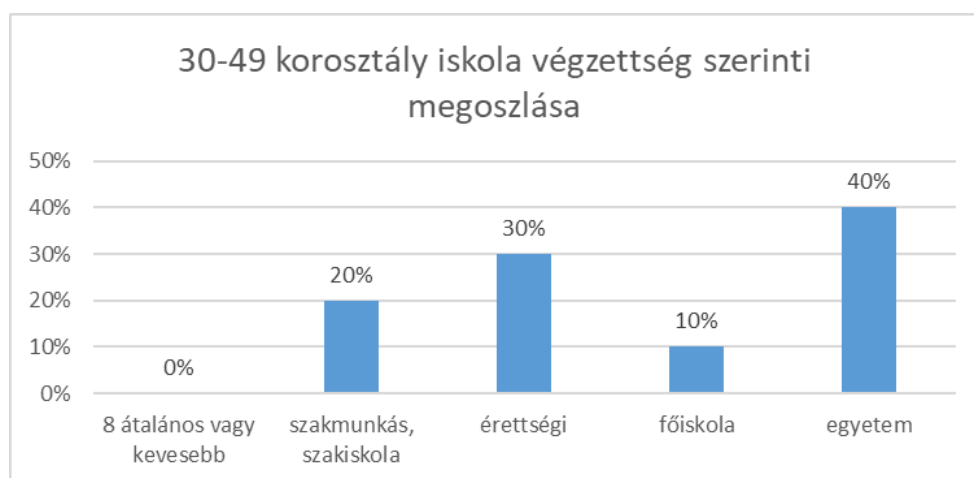
A 11. és a 12. kérdésre adott válaszokat egy ábrán (24. ábra) szeretném bemutatni, mivel azok szorosan összekapcsolódnak. A megkérdezettek az önkormányzat működését 4,40 a hivatali ügyintézését pedig 4,70 pontra értékelték átlagosan. Az eddig vizsgált valamennyi korosztálynál megfigyelhető, hogy a hivatalai ügyintézésével elégedettebbek, mint az önkormányzat működésével. Ez itt sincs másként, hiszen a 24. ábrán látszik, hogy az önkormányzat működése 4,40, míg a hivatali ügyintézés 4,60 minősítést kapott.

25. ábra: A 20-29 korosztály rangsora a fejlesztések vonatkozásában (saját szerkesztés)

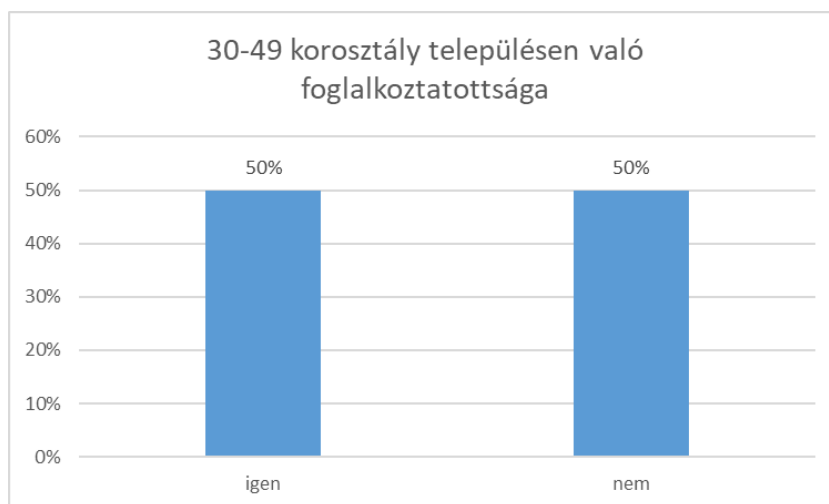
A 13. kérdésre (1. számú melléklet) adott válaszokat a 25. ábra szemlélteti. A közbiztonság javítása a megkérdezettek 80%-ának kevésbé fontos, 20 %-ának fontos fejlesztési terület. Az idősek szociális helyzetének javítását szolgáló fejlesztéseket a kitöltők 40%-a fontos, míg 60 %-a kevésbé fontosnak gondolja. Ennél a korosztálynál már megjelenik a szociális érzékenység, hiszen a kitöltők 40%-a fontos fejlesztésnek tartja az idősek szociális helyzetének javítását. A település járda és útburkolat javítását a fiatalok 10%-a legsürgetőbb fejlesztési területnek 60%-a fontos, 30%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítélte. Ebben a korosztályban már nagyobb az igény az útburkolatok és járdák minőségének javítására. Lehet a kitöltők a település azon részén élnék, ahol még nem került sor a burkolatjavításra. A kerékpárút bővítést a válaszadók 60%-a legsürgetőbb, a 40 %-a fontos fejlesztésnek tartja. Ennek a korosztálynak a képviselői is nagyon fontosnak tartják a kerékpárút bővítést. Az ő esetükben is a környezettudatosság és az egészséges életmód játszhat fontos szerepet. A vállalkozások életkítését a kitöltők 50%-a legsürgetőbb, 40%-a fontos, 10%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítéli. A munkahelyteremtő beruházások támogatása már jóval fontosabb terület, mert a válaszadók 60%-a legsürgetőbb, 40%-a fontos fejlesztésnek tartja. Nem véletlen, hogy legsürgősebb fejlesztési területnek tartják, hiszen hamarosan a korosztály képviselői belépnek a munka világába és ezek szerint a településen szívesen dolgoznának. A szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása itt is a második legfontosabb fejlesztési terület, hiszen a kitöltők 30%-a legsürgetőbb fejlesztésnek, 50%-a fontosnak, 20%-a kevésbé fontosnak gondolja azt.

5.2.4. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 30-49 éves korosztályban

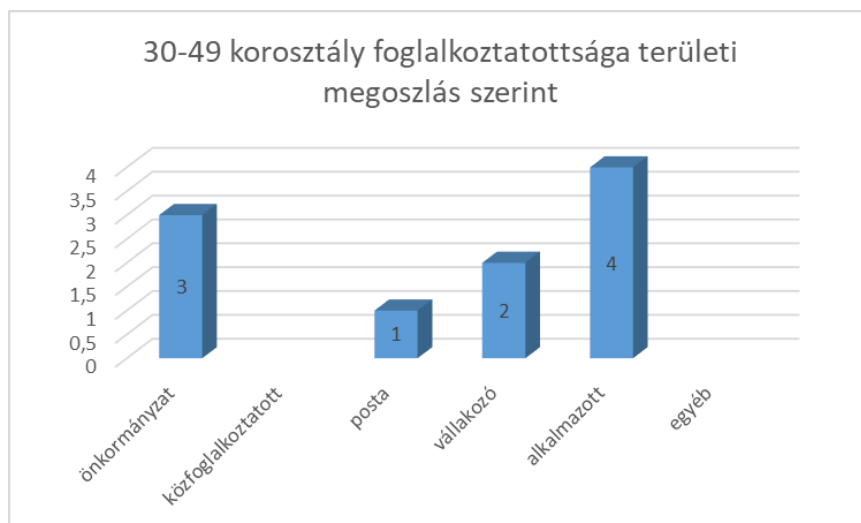
26. ábra: A 30-49 korosztály iskolai végzettség szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

A 26. ábra adataiból látható, hogy ebben a korosztályban a kitöltők 20%-a szakmunkás, 30%-a érettségi, 10%-a főiskolai, 45 %-a egyetemi végzettséggel rendelkezik. Nagyon fejlett társadalomról beszélhetünk az ő esetükben is.

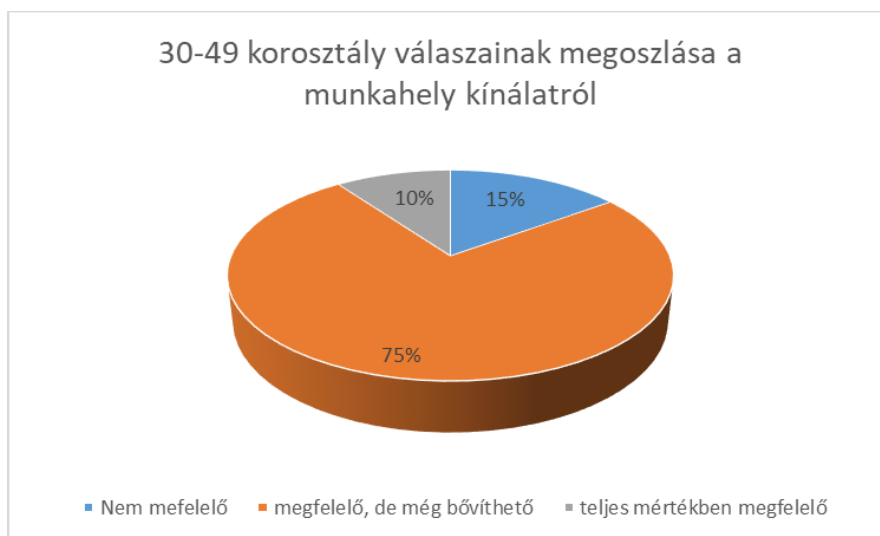
27. ábra: A 30-49 korosztály településen való foglalkoztatottsága (saját szerkesztés)

A 6. kérdésre (1. melléklet) a vizsgált korosztály kitöltőitől is érkezett válasz. A 27. ábra adataiból leolvasható, hogy a korosztályba tartozó kitöltők már valamennyien munkavállalók, azonban 50%-uk dolgozik a településen.

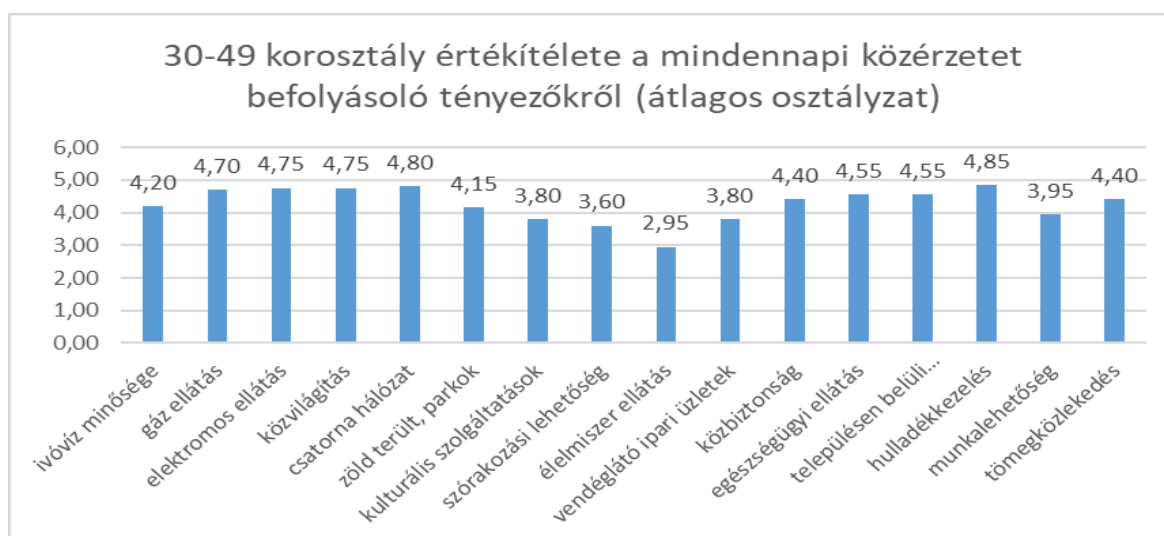
28. ábra: A 30-49 korosztály településen belüli foglalkoztatottsága területi megoszlás szerint (saját szerkesztés)

A kérdőív 7. kérdésére (1. számú melléklet) ebben a korosztályban van először kiértékelendő adat. Ahogy a 28. ábrán látható a településen dolgozó kitöltők közül 3 fő önkormányzatnál, 1 fő postán, 2 fő vállalkozó, 4 fő pedig alkalmazottként dolgozik.

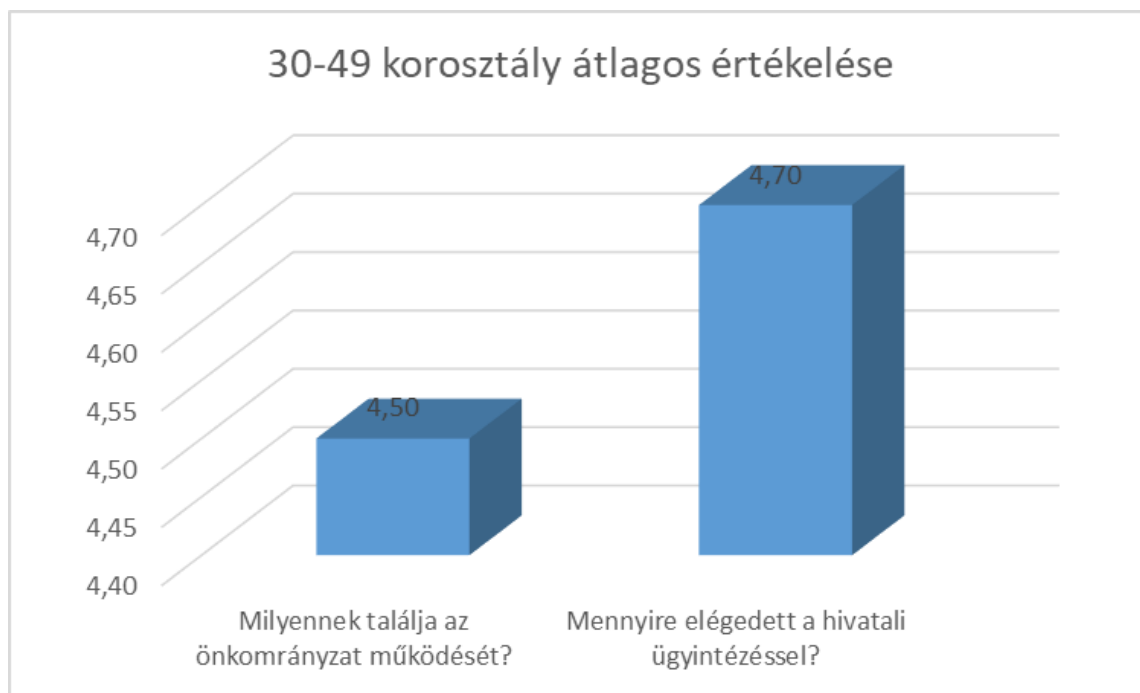
29. ábra: A 30-49 korosztály válaszainak megoszlás a település munkahelykínálatáról (saját szerkesztés)

A település munkahelykínálatáról alkotott értékítéletüket a 29. ábra szemlélteti. A válaszadók 10%-a gondolja úgy, hogy a település munkahelykínálata teljes mértékben megfelelő, 75% szerint megfelelő, de még bővíthető, 15 % véli azt, hogy nem megfelelő. Mivel már a vizsgált korosztály képviselői között vannak a településen dolgozók, vélhetően ezért értékelték a kitöltők 75%-a a munkahelykínálatot megfelelőnek, de még bővíthetőnek.

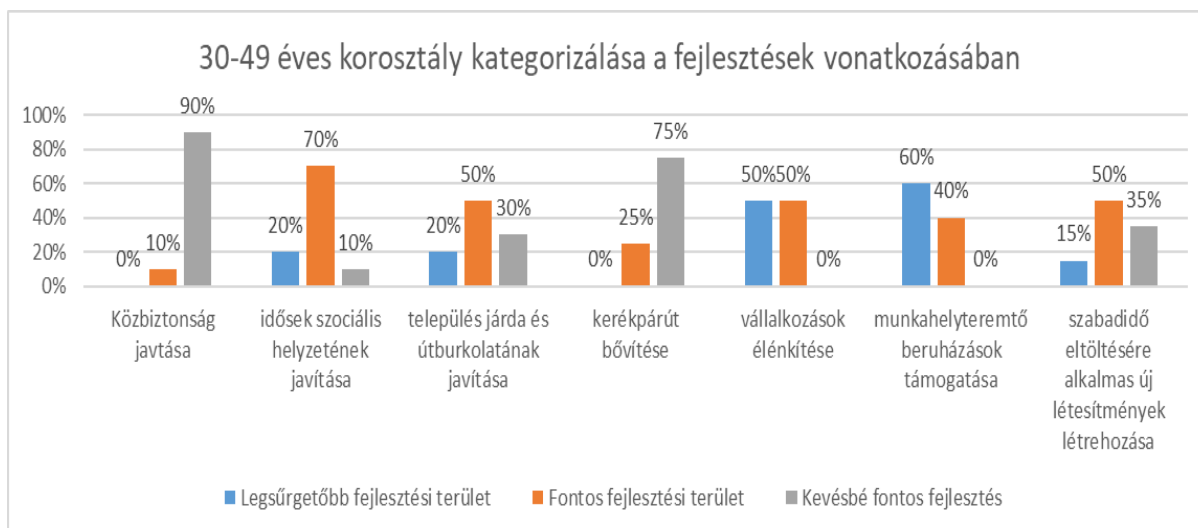
30. ábra: A 30-49 korosztály átlagos osztályzata a mindennapi életet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 10. kérdésre (1. melléklet) adott válaszokat a 30. ábra ismerteti. Ebben a korosztályban is szembeűnő, hogy az élelmiszer ellátás kapta a legalacsonyabb minősítést (2,95). A szórakozási lehetőséget 3,60-ra értékelték, amit csak kevésel előzőtt meg a kulturális szolgáltatás minőségének megítélése, hiszen 3,80-ra értékelték azt. Közepesenél jobb pontot kapott a vendéglátóipari üzletek (3,80), a munkalehetőség (3,95). A vonalas infrastruktúra, mint ivóvíz minőség (4,20), gáz ellátás (4,70), elektromos ellátás (4,75), közvilágítás (4,75), csatornahálózat (4,80) nagyon magas pontszámot kapott, tehát e tényezőkkel a legelégedettebbek itt is a kitöltők. Jó minősítést kapott a zöldterület, park (4,15), közbiztonság (4,40), egészségügyi ellátás (4,55), településen belüli közúthálózat (4,55), hulladékkezelés (4,85), a tömegközlekedés (4,40). A korábban megfogalmazottakat támasztja alá a 30-49 éves korosztály kitöltőinek értékelése. Ők is az élelmiszer ellátást, a szórakozási lehetőséget és a vendéglátó ipari üzleteket minősítették a legalacsonyabban.

31. ábra: A 30-49 korosztály átlagolt értéktétele az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

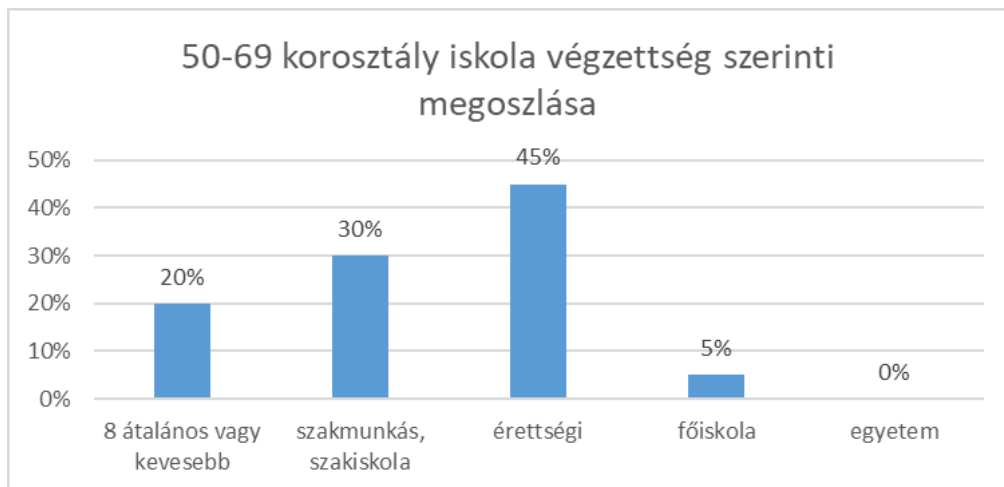
A 11. és a 12. kérdésre adott válaszokat egy ábrán (31. ábra) szeretném bemutatni, mivel azok szorosan összekapcsolódnak. A megkérdezettek az önkormányzat működését 4,50 a hivatali ügyintézőt pedig 4,70 pontra értékelték átlagosan. Az eddig vizsgált valamennyi korosztálynál megfigyelhető, hogy a hivatali ügyintézővel elégedettebbek, mint az önkormányzat működésével. Ez itt sincs másként, hiszen a 29. ábrán látszik az értéktéletük.

32. ábra: A 30-49 korosztály rangsora a fejlesztések vonatkozásában (saját szerkesztés)

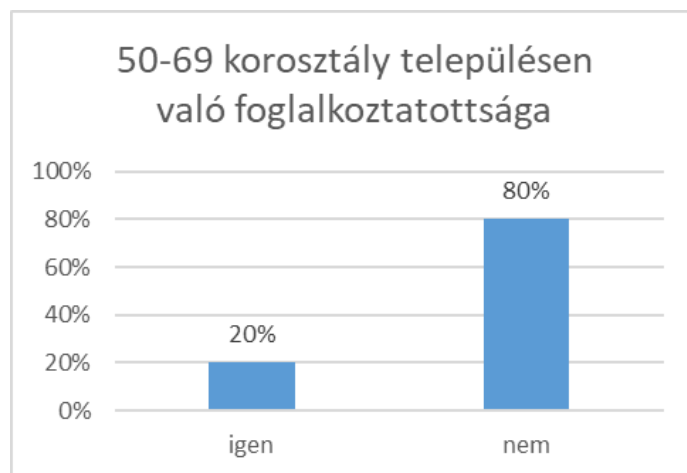
A 13. kérdésre (1. számú melléklet) adott válaszokat a 32. ábra szemlélteti. A közbiztonság javítása a megkérdezettek 90%-ának kevésbé fontos, és csupán 10 %-ának fontos fejlesztési terület. Az idősek szociális helyzetének javítását szolgáló fejlesztéseket a kitöltők 20 %-a legsürgetőbb, 70%-a fontos, míg 10 %-a kevésbé fontosnak gondolja. Ennél a korosztálynál is megfigyelhető a szociális érzékenység, hiszen a kitöltők 70%-a fontos fejlesztésnek tartja az idősek szociális helyzetének javítását. A település járda és útburkolat javítását a fiatalok 20%-a legsürgetőbb fejlesztési területnek 50%-a fontos, 30%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítélte. Ebben a korosztályban is nagy az igény az útburkolatok és járdák minőségének javítására. A kerékpárút bővítését a válaszadók 25 %-a fontos fejlesztésnek tartja, 75 %-a kevésbé fontos fejlesztésnek rangsorolja. A vállalkozások élénkítését a kitöltők 50%-a legsürgetőbb, 50%-a fontos fejlesztésnek ítéli. A munkahelyteremtő beruházások támogatása már jóval fontosabb terület, mert a válaszadók 60%-a legsürgetőbb, 40%-a fontos fejlesztésnek tartja. Nem véletlen, hogy legsürgősebb fejlesztési területnek tartják, hiszen a korosztályba tartozó kitöltők 50%-a dolgozik a településen, ahogyan az a korábbi kérdésre adott válaszból látszik. A szabadidő eltöltésére alkalmas új létesítmények létrehozása itt is a második legfontosabb fejlesztési terület, hiszen a kitöltők 15%-a legsürgetőbb fejlesztésnek, 50%-a fontosnak, 50%-a kevésbé fontosnak gondolja azt. Ebben a korosztályban is még magas az igény a szabadidő eltöltésére alkalmas létesítmények fejlesztésének vonatkozásában.

5.2.5. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése az 50-69 éves korosztályban

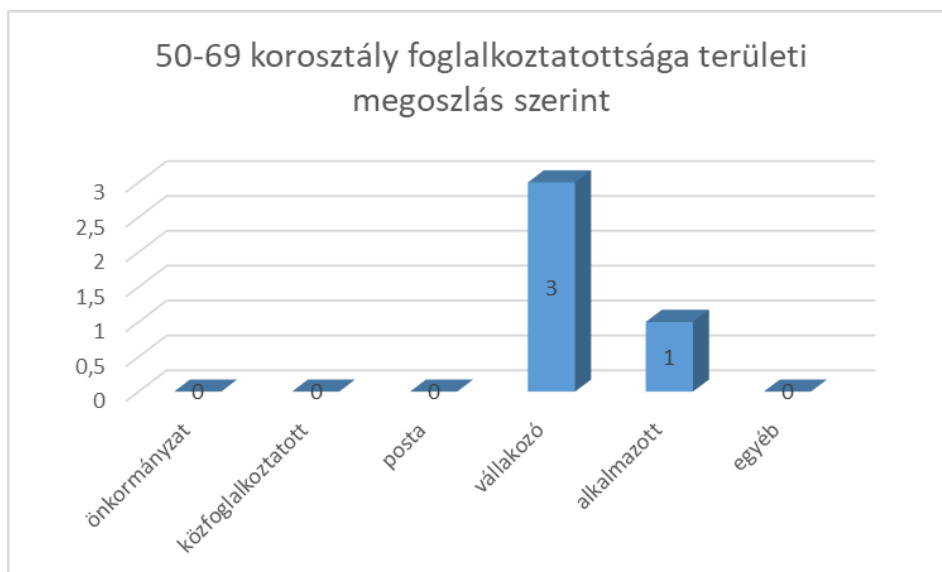
33. ábra: Az 50-69 korosztály iskolai végzettség szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

A 33. ábra adataiból látható, hogy ebben a korosztályban a kitöltők 20%-a 8 általános vagy annál kevesebb, 30%-a szakmunkás, 45 %-a érettségi, 5%-a főiskolai végzettséggel rendelkezik. Fejlett társadalomról beszélhetünk az ő esetükben is iskolai végzettség szempontjából.

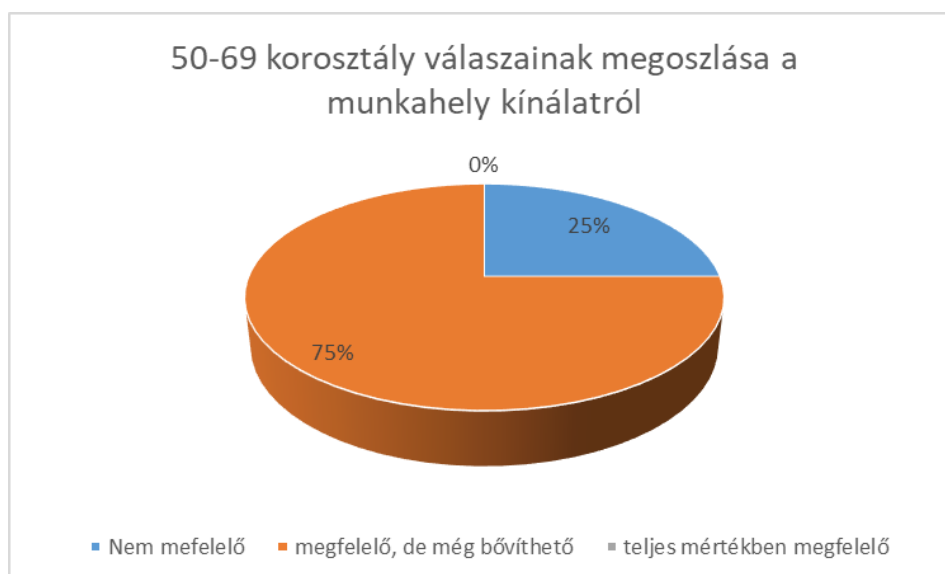
34. ábra: Az 50-69 korosztály településen való foglalkoztatottsága (saját szerkesztés)

A 6. kérdésre (1. melléklet) a vizsgált korosztály kitöltőitől is érkezett válasz. A 34. ábra adataiból leolvasható, hogy a korosztályba tartozó kitöltők valamennyien munkavállalók, azonban 20%-uk dolgozik a településen. Ez valószínűleg azért van így, mert amikor ők munkába álltak, még a településnek kevesebb volt a munkahelykínálata.

35. ábra: Az 50-69 korosztály településen belüli foglalkoztatottsága területi megoszlás szerint (saját szerkesztés)

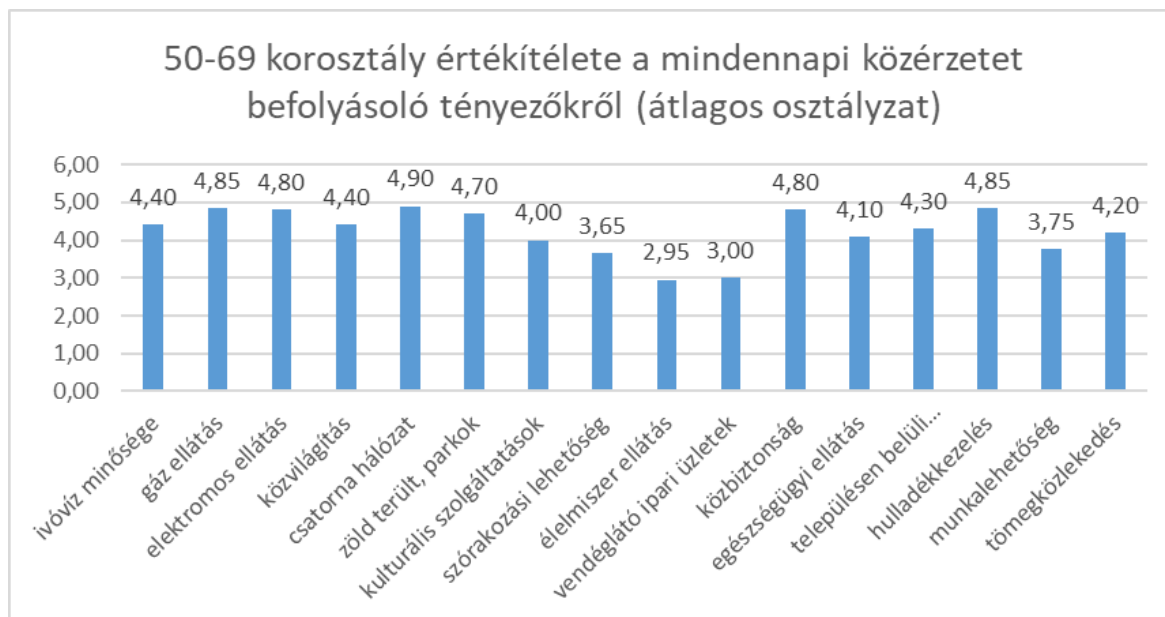
A kérdőív 7. kérdésére (1. számú melléklet) ebben a korosztályban is van kiértékelendő adat. Ahogy a 35. ábrán látható a településen dolgozó kitöltők közül 3 fő vállalkozó, 1 fő pedig alkalmazottként dolgozik.

36. ábra: Az 50-69 korosztály válaszainak megoszlás a település munkahelykínálatáról (saját szerkesztés)

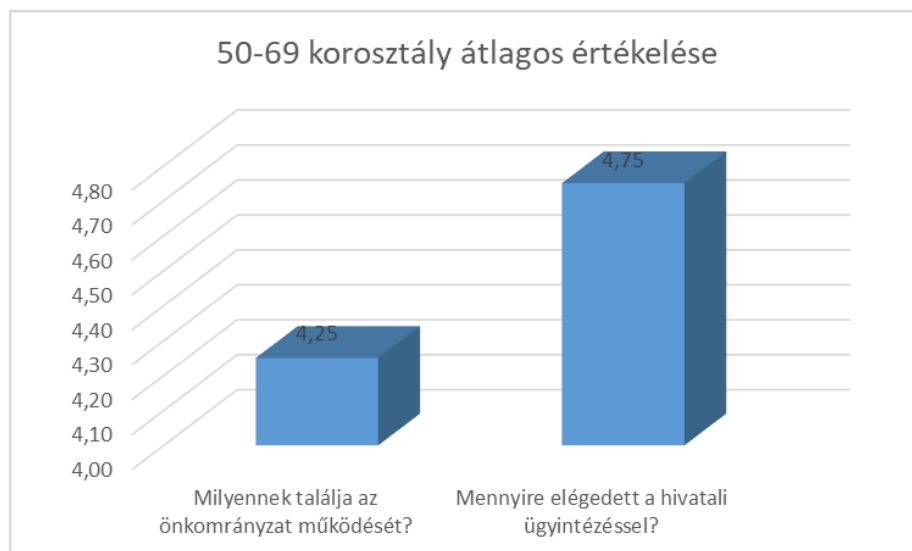
Az 50-69 éves korosztály képviselőinek a település munkahelykínálatáról alkotott értékvétele a 36. ábra szemlélteti. A válaszadók 75% szerint megfelelő, de még bővíthető, 25 % véli azt, hogy nem megfelelő a munkahelykínálat. Ez érdekes eredmény hiszen a település-

sen 113 vállalkozás van, ami az alig 800 lelkes település vonatkozásában, azt engedné következtetni, hogy bőven tudnak a munkavállalók munkahelyet találni a településen.

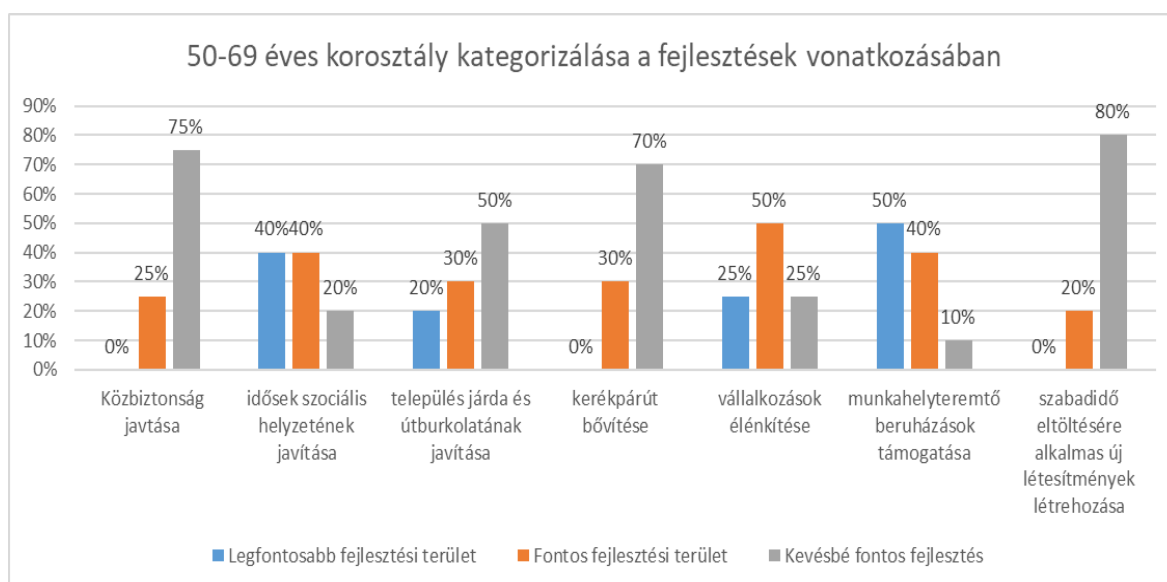
37. ábra: Az 50-69 korosztály átlagos osztályzata a mindennapi életet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 10. kérdésre (1. melléklet) adott válaszokat a 37. ábra ismerteti. Ebben a korosztályban is megállapítható, hogy az élelmiszer ellátás kapta a legalacsonyabb minősítést (2,95). A szórakozási lehetőséget 3,65-ra értékelték, amit csak kevéssel előzött meg a kulturális szolgáltatás minőségének megítélése, hiszen 4,00-ra értékelték azt. Közepes minősítést kaptak a vendéglátóipari üzletek (3,00), a munkalehetőség pedig (3,75). A vonalas infrastruktúra, mint ivóvíz minőség (4,40), gáz ellátás (4,85), elektromos ellátás (4,80), közvilágítás (4,40), csatornahálózat (4,90) nagyon magas pontszámot kapott, tehát e tényezőkkel a legelégedettebbek itt is a kitöltők. Jó minősítést kapott a zöldterület, park (4,70), közbiztonság (4,80), egészségügyi ellátás (4,10), településen belüli közúthálózat (4,30), hulladékkezelés (4,85), a tömegközlekedés (4,20). A korábban megfogalmazottakat támasztja alá a 50-69 éves korosztály kitöltőinek értékelése. E korosztály képviselő is az élelmiszer ellátást, a szórakozási lehetőséget és a vendéglátó ipari üzleteket minősítették a legalacsonyabban.

38. ábra: A 50-69 korosztály átlagolt értéktétele az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

A 11. és a 12. kérdésre adott válaszokat a 38. ábra mutatja. A megkérdezettek az önkormányzat működését 4,25 a hivatali ügyintézőt pedig 4,75 pontra értékelték átlagosan. Az eddig vizsgált valamennyi korosztálynál megfigyelhető, hogy a hivatali ügyintézővel elégedettebbek, mint az önkormányzat működésével. Ez itt sincs másként, hiszen a 38. ábrán látszik az értéktételük.

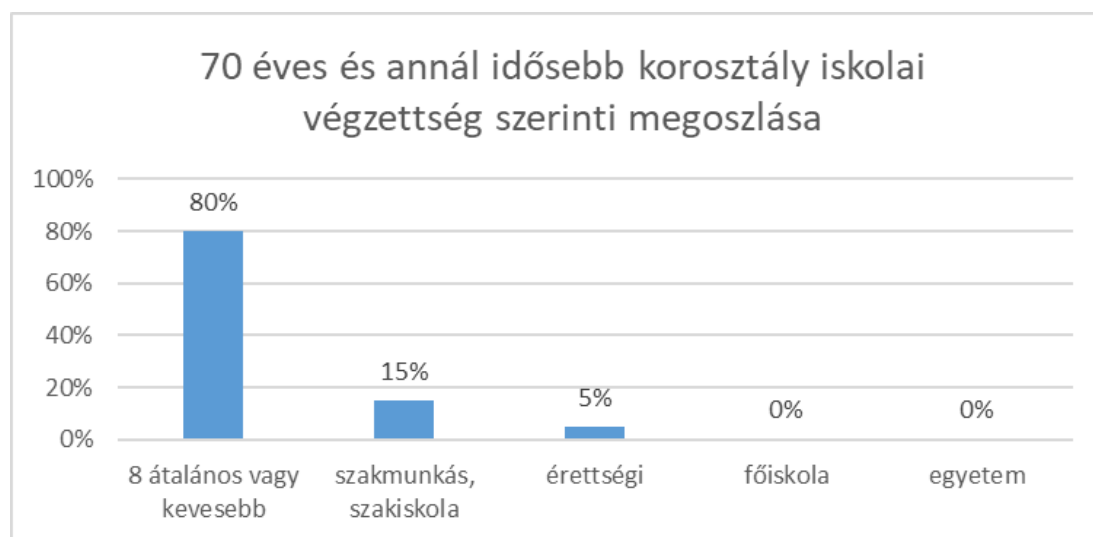

39. ábra: A 50-69 korosztály rangsora a fejlesztések vonatkozásában (saját szerkesztés)

A 13. kérdésre (1. számú melléklet) adott válaszokat a 39. ábra szemlélteti. A közbiztonság javítása a megkérdezettek 75%-ának kevésbé fontos, és csupán 25 %-ának fontos fej-

lesztési terület. Az idősök szociális helyzetének javítását szolgáló fejlesztéseket a kitöltők 40 %-a legsürgetőbb, 40%-a fontos, míg 20 %-a kevésbé fontosnak gondolja. Ennél a korosztálynál is megfigyelhető a szociális érzékenység, hiszen a kitöltők 40%-a legsürgetőbb fejlesztésnek tartja az idősök szociális helyzetének javítását. A település járda és útburkolat javítását a kitöltők 20%-a legsürgetőbb fejlesztési területnek 30%-a fontos, 50%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítélte. Ebben a korosztályban is nagy az igény az útburkolatok és járdák minőségének javítására. A kerékpárút bővítését a válaszadók 30 %-a fontos fejlesztésnek tartja, 70 %-a kevésbé fontos fejlesztésnek rangsorolja. A vállalkozások élénkítését a kitöltők 25%-a legsürgetőbb, 50%-a fontos fejlesztésnek ítéli, míg 25%-a kevésbé fontos fejlesztésnek tartja. A munkahelyteremtő beruházások támogatása már jóval fontosabb terület, mert a válaszadók 50%-a legsürgetőbb, 40%-a fontos fejlesztésnek, 10 %-a kevésbé fontos fejlesztésnek gondolja. A szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása ebben a korosztályban már nem olyan fontos fejlesztési területnek számít, hiszen a kitöltők 20%-a fontosnak, 80%-a kevésbé fontosnak gondolja azt.

5.2.6. A kérdőív kérdéseire adott válaszok eredményének elemzése és értékelése a 70- éves és a fölötti korosztályban

40. ábra: A 70 éves és annál idősebb korosztály iskolai végzettség szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

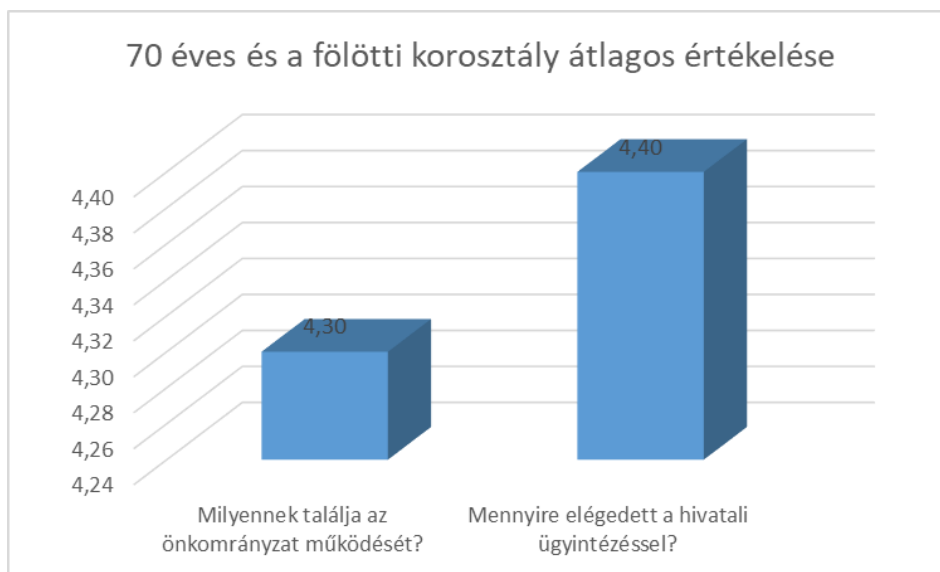
A 40. ábra adataiból látható, hogy ebben a korosztályban a kitöltők 80%-a 8 általános vagy annál kevesebb, 15%-a szakmunkás, 5%-a érettségivel rendelkezik. A kapott értékek

reálisak ennél a korosztálynál, hiszen sok esetben korán munkába kellett állniuk és nem volt lehetőségük tovább tanulni.

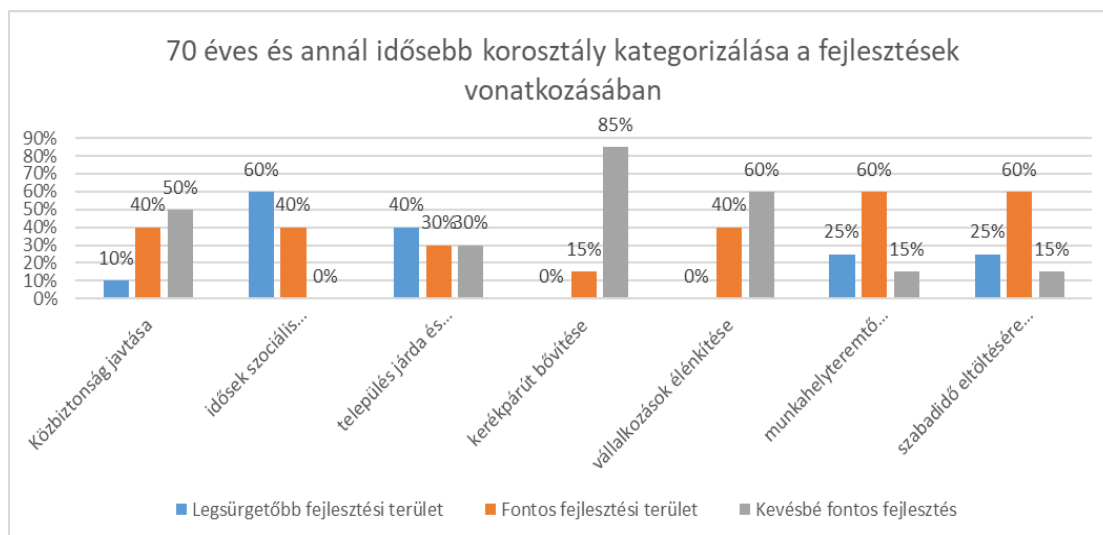
41. ábra: A 70 éves és annál idősebb korosztály átlagos osztályzata a mindennapi életet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 10. kérdésre (1. melléklet) adott válaszokat a 40. ábra ismerteti. Ebben a korosztályban is megállapítható, hogy az élelmiszer ellátás kapta az egyik legalacsonyabb minősítést (3,40). A szórakozási lehetőséget és a kulturális szolgáltatást egyaránt 4,20-ra értékelték. Valamivel több, mint közepes minősítést kaptak a vendéglátóipari üzletek (3,20), a munkalehetőség pedig (4,00). A vonalas infrastruktúra, mint ivóvíz minőség (4,60), gáz ellátás (4,80), elektromos ellátás (4,90), közvilágítás (4,80), csatornahálózat (4,90) nagyon magas pontszámot kapott, tehát e tényezőkkel a legelégedettebbek itt is a kitöltők. Jó minősítést kapott a zöldterület, park (4,60), közbiztonság (4,55), egészségügyi ellátás (4,70), településen belüli közúthálózat (4,50), hulladékkezelés (4,80), a tömegközlekedés (4,55). A korábban megfogalmazottakat támasztja alá a 70 éves és a fölötti korosztály kitöltőinek értékelése. E korosztály képviselői az élelmiszer ellátást, és a vendéglátó ipari üzleteket minősítették a legalacsonyabban.

42. ábra: A 70 éves és a fölötti korosztály átlagolt értéktétele az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

A 11. és a 12. kérdésre adott válaszokat a 42. ábra szemlélteti. A megkérdezettek az önkormányzat működését 4,30 a hivatali ügyintézését pedig 4,40 pontra értékelték átlagosan. Az eddig vizsgált valamennyi korosztálynál megfigyelhető, hogy a hivatalai ügyintézésel elégedettebbek, mint az önkormányzat működésével. Ez itt sincs másként, hiszen a 40. ábrán látszik az értékelésük.

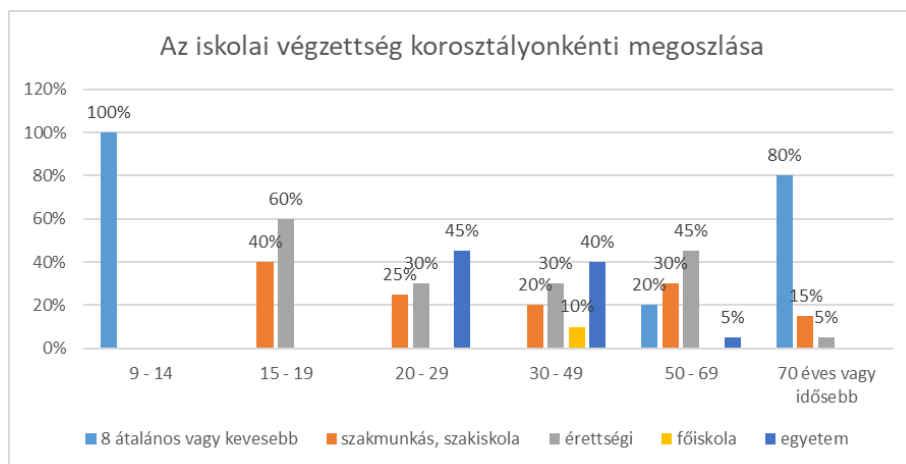

43. ábra A 70 éves és a fölötti korosztály rangsora a fejlesztések vonatkozásában (saját szerkesztés)

A 13. kérdésre (1. számú melléklet) adott válaszokat a 43. ábra szemlélteti. A közbiztonság javítása a megkérdezettek 10 %-a szerint legsürgetőbb, 40%-ának kevésbé fontos, és

50 %-ának fontos fejlesztési terület. Az idősök szociális helyzetének javítását szolgáló fejlesztéseket a kitöltők 60 %-a legsürgetőbb, 40%-a fontos fejlesztésnek gondolja. Életkorukból adódóan ennek a korosztálynak a képviselői gondolták legnagyobb számban legsürgetőbb fejlesztési területnek az idősök szociális helyzetét javító fejlesztéseket. A település járda és útburkolat javítását a kitöltők 40%-a legsürgetőbb fejlesztési területnek 30%-a fontos, 30%-a kevésbé fontos fejlesztésnek ítélte. Ebben a korosztályban is nagy az igény az útburkolatok és járdák minőségének javítására. A kerékpárút bővítését a válaszadók 15 %-a fontos fejlesztésnek tartja, 85 %-a kevésbé fontos fejlesztésnek rangsorolja. A vállalkozások élénkítését a kitöltők 40%-a fontos fejlesztésnek ítéli, míg 60%-a kevésbé fontos fejlesztésnek tartja. A munkahelyteremtő beruházások támogatása már jóval fontosabb terület, mert a válaszadók 26%-a legsürgetőbb, 60%-a fontos fejlesztésnek, 15 %-a kevésbé fontos fejlesztésnek gondolja. A szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása ebben a korosztályban meglepő módon fontosnak bizonyul, hiszen a kitöltők 25 %-a legsürgetőbb fejlesztési területnek, 60%-a fontosnak, 15%-a kevésbé fontosnak gondolja azt. Valószínű az unokáik, vagy pusztán a fiatalabb nemzedék képviselőinek érdekeit szem előtt tartva ítélték fontosnak, a szabadidő eltöltésére alkalmas új létesítmények létrehozását.

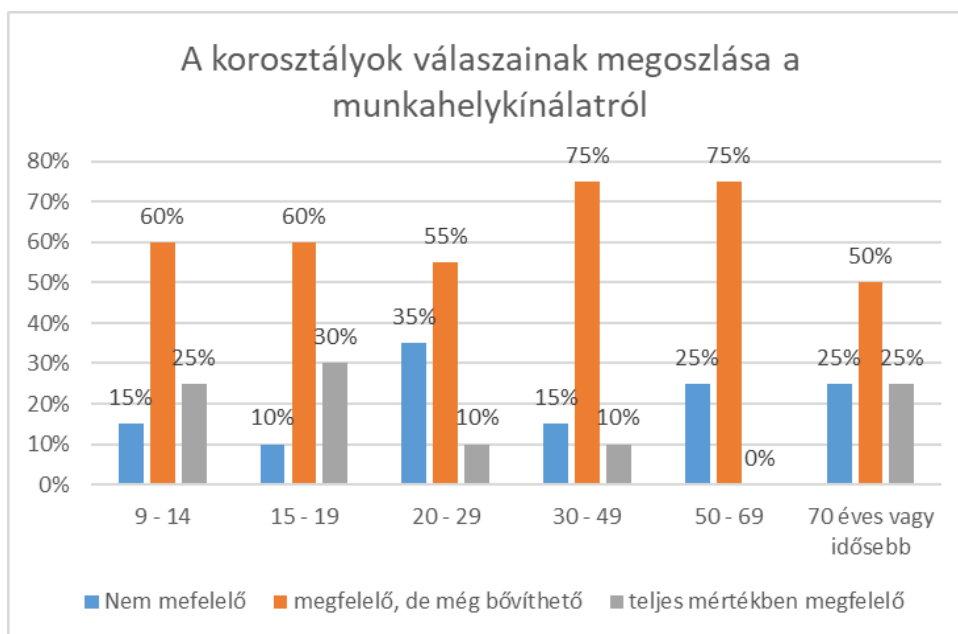
5.2.7. A kapott eredmények korcsoportonkénti összehasonlítása és értékelése

44. ábra: Az iskolai végzettség korosztályonkénti megoszlása (saját szerkesztés)

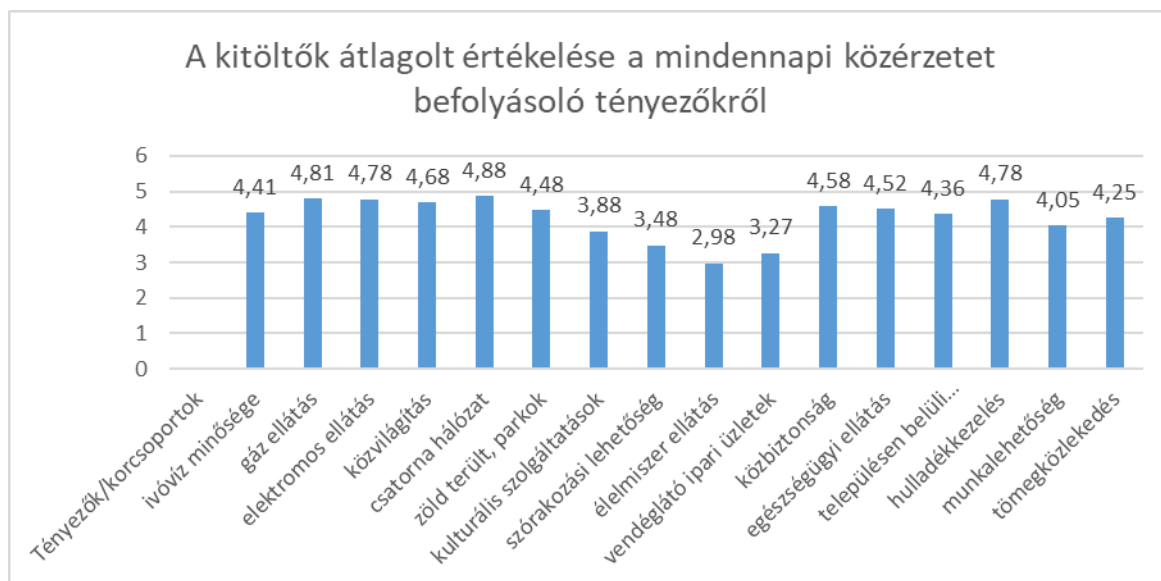
Ahogy azt már korábban is bemutattam a 70 éves vagy annál idősebb társadalom kivételével relatíve fejlett társadalomról beszélhetünk iskolai végzettség szempontjából. A 44. ábra összefoglalva szemlélteti az egyes korosztályok iskolai végzettségét. Az ábrán látható, hogy a 20-29 éves korosztályban a legmagasabb az egyetemet végzettek aránya (45 %). Nem

sokkal marad le ezen tekintetben a 30-49 éves korosztály, viszont itt nem elhanyagolható, hogy a kitöltők 10 %-a főiskolai végzettséggel rendelkezik, ami szintén felsőfokú végzettség. Aluliskolázottság tekintetében a 70 éves vagy idősebbeknél a 80 %-os eredmény álláspontom szerint nem tekinthető negatívnak. Ezen korcsoport tagjai országos szinten is alacsonyabb arányban rendelkeznek felsőfokú végzettséggel.

45. ábra: A korosztályok válaszainak megoszlása a munkahelykínálatról (saját szerkesztés)

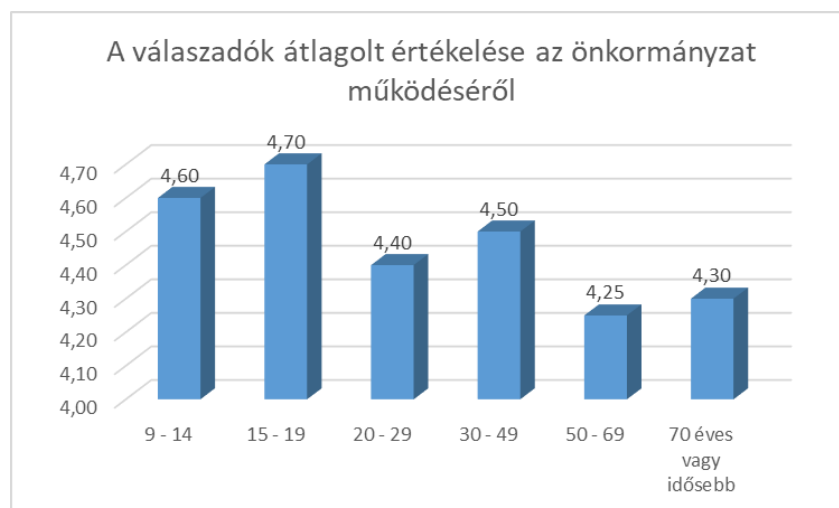
A 45. ábráról jól leolvasható, hogy valamennyi korosztály a település munkahelykínálatát *megfelelő, de még bővíthetőnek* értékelte. Ez álláspontom szerint is megállja a helyét, hiszen a településen – ahogy korábban is szó volt róla – sok munkáltató van. A válaszadók vagy hozzátartozóik közül többen a településen dolgoznak, ami szintén befolyásolja a jó értékelést. A 30-49 és 50-69 éves korosztályban azonos értékek (75 % a megfelelő, de még bővíthető) jöttek ki. Ez nem meglepő, hiszen a 27. és a 34. ábrán látható, hogy ezekből a korosztályokból már többen dolgoznak a településen.

46. ábra: A kitöltők átlagolt értéke a mindennapi közérzetet befolyásoló tényezőkről (saját szerkesztés)

A 46. ábrán szemléltetett tényezők korosztályonként is értékelésre kerültek. Ezen ábrán az összes kitöltő válaszában súlyozott átlaga kerül bemutatásra. Itt csak azokra az esetekre térek ki, ahol az átlagtól valamelyik korosztály értékelése lényegesen eltér. A 9-14 éves korosztály átlagon alul (3,10) értékelte a szórakozási lehetőségeket. Számomra ez azért megdöbbentő, mivel az önkormányzat a vizsgált időszakban több olyan programot is szervezett, ami kimondottan ennek a korosztálynak szólt. A tömegközlekedés is átlag alatti értékelést (3,90) kapott. A tömegközlekedésbe az Önkormányzatnak kevés beleszólása van, sajnos való igaz, hogy szűntek meg buszjáratok az elmúlt években, viszont a többi korosztály értékelése az átlagtól nem tér el ennyire. Érdekes, hogy a munkalehetőséget az átlagnál jobbra értékelték (4,65) ami mindenképp pozitívnak tekinthető. A 15-19 éves korosztályba tartozók értékei nagyjából az átlagot követték, szembetűnő kiugrás nem tapasztalható. A munkalehetőségre a 20-29 éves korosztály átlag alatti értékelést (3,75) adott. Ez a korcsoport kapcsán bemutatott iskolázottság tekintetében nem meglepő. Ezen korosztályban megkérdezettek között sok volt a tanuló és a diplomás. A település munkahelykínálata valóban nem elsősorban a felsőfokú végzettségűeknek kedvez. Az élelmiszer ellátást minden korosztály alacsonyra értékelt, viszont a legnagyobb eltérés még is ennél a korosztálynál mutatkozott. Átlagon alul (2,6) értékelték ezen közérzet befolyásoló tényezőt. A 30-49 éves korosztály a 15-19 éveshez hasonlóan szintén az átlagot megközelítő értékelést adták, minimális eltérésekkel. A zöldterület, parkok (4,7) illetve a közbiztonság (4,8) értékelése némiképp átlagon felülinek mondható az 50-

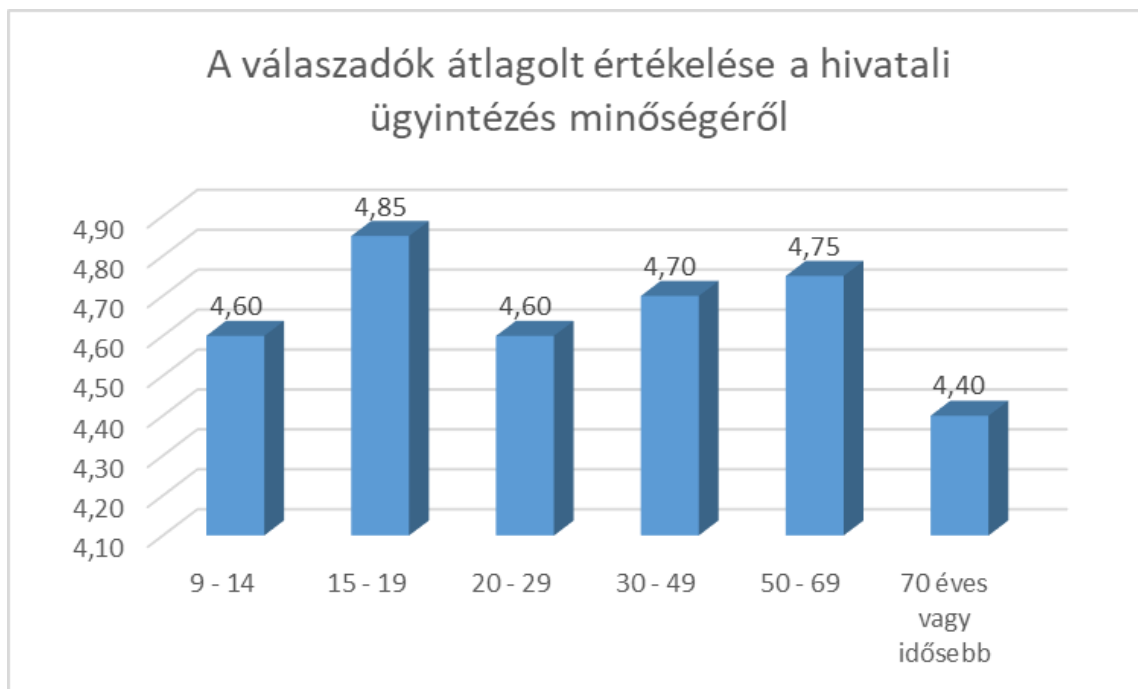
69 éves korosztályba tartozók között. Összességében is jó értékelést kapott a két terület (zöld-terület parkok: 4,48; közbiztonság:4,58) ami azért jó visszacsatolás mert az Önkormányzat nagy hangsúlyt fektetett a két terület fejlesztésére. Ezen korosztályba tartozók szintén az átlaghoz képest negatívan (3,75) értékelték a munkalehetőségeket. Ezen korosztályba tartozók 45 %-a rendelkezett érettségivel és 5 %-a diplomával. Mint korábban leírtam, a település munkahelykínálata elsősorban szakmunkákra koncentrálódik. Az Önkormányzat ezen sajnos csak indirekt módon tud változtatni, például a korábban bemutatott gazdaságfejlesztési beruházásokkal. A 70 éves vagy idősebb korosztály a település infrastrukturális ellátottságát minden tekintetben jobbra értékelte az átlagnál. Ennek nyilván oka lehet, hogy ők végig kísérték az infrastruktúra kiépülését a településen, jobban emlékeznek rá amikor például még nem voltak közművek. Az egészségügyet (4,7), élelmiszerellátást (3,4), szórakozási lehetőségeket (4,2), kulturális szolgáltatásokat (4,2) szintén átlagon felülre értékelték. Ez is érthető, hiszen az orvosi rendelőt vagy a helyi élelmiszerboltot leggyakrabban ezen korosztály tagjai látogatják, jobban ki vannak szolgáltatva ezen tényezőknél. Az Önkormányzat által szervezett kulturális programok rendszeres látogatói a korcsoport tagjai. Az Önkormányzat célirányosan is szervez programokat, szórakozási lehetőséget az idősebb korosztálynak, ezért is érthető, hogy ők az átlagnál jobbra értékelték ezen tényezőket.

47. ábra: A válaszadók átlagolt értéke az önkormányzat működéséről (saját szerkesztés)

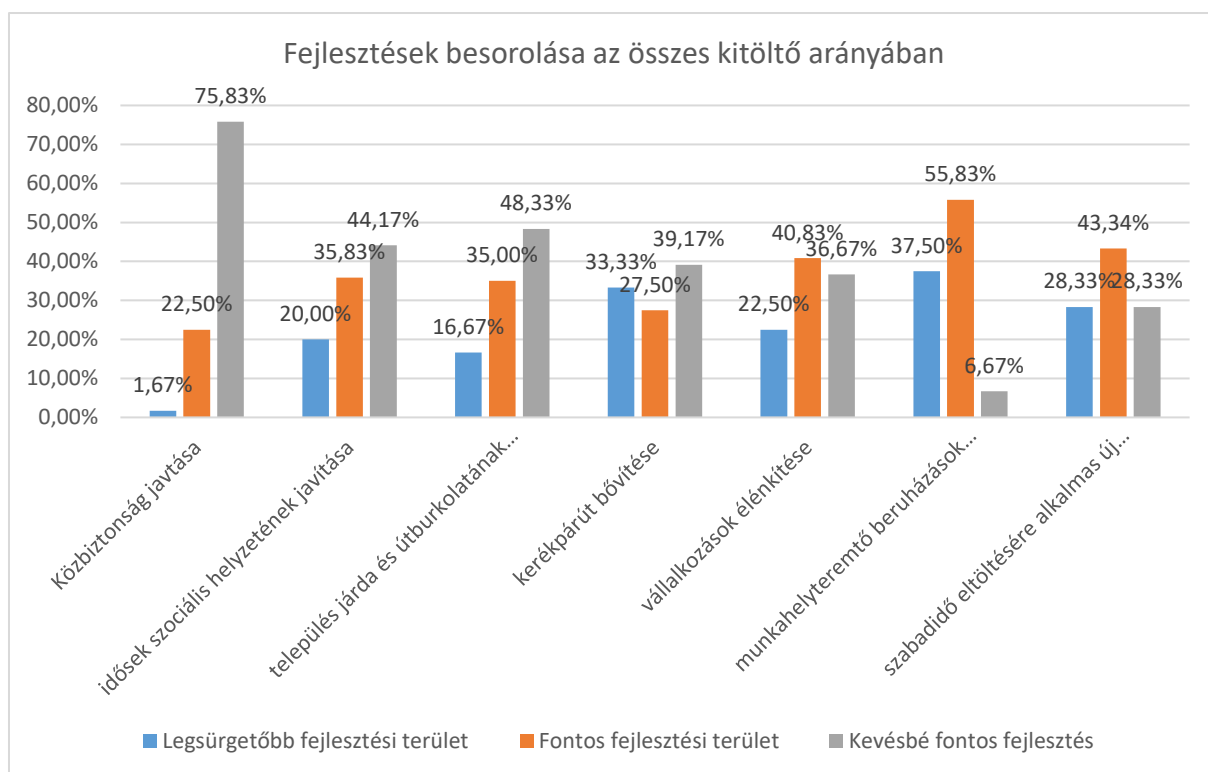
A 9-14 éves és a 15-19 éves korosztály magasabb értékelése véleményem szerint annak köszönhető, hogy az Önkormányzat az elmúlt években több az őket érintő támogatást vezetett be. Ezen két korosztályból többen dolgoztak az Önkormányzatnál a Diákmunka Program keretében, illetve a rendezvények lebonyolításánál is többször segédkeztek. Az 50-69

éves, illetve a 70 éves vagy idősebb korosztály alacsony értékelése az előző ábrák értékelésének függvényében kicsit érthetetlen. Lehetséges, hogy nem az ő értékelésük alacsony, inkább az előbb említett korosztály a felsorolt okok miatt elfogultabb. A 47. ábra alapján elmondható, hogy a válaszadók összességében elégedettek az Önkormányzat munkájával, ami egy pozitív visszajelzés a település vezetésének. Álláspontom szerint ez a pozitív értékelés jelenik meg a korábban vizsgált tényezőknél is. A kitöltők összességében jóra értékelték azokat tényezőket, amelyek az Önkormányzat feladatkörébe tartoznak.

48.ábra: A válaszadók átlagos értékelése a hivatali ügyintézés minőségéről (saját szerkesztés)

A 48. ábra a 47. ábrához hasonlóan nagymértékben pozitívan értékeli a hivatali ügyintézés és ezáltal az Önkormányzat munkáját. Érdekes, hogy összességében a hivatali ügyintézés a 9-14 éves korosztály kivételével mindenki pozitívabban értékelt. Ez szerintem a közvetlen és ügyfélbarát ügyintézésnek köszönhető. A település lakói az Önkormányzattal a hivatal dolgozóin keresztül kerülnek közvetlen, napi kapcsolatba. Az ábra alapján elmondható, hogy Sormás lakói elégedettek a hivatalban dolgozó köztisztviselők és közalkalmazottak munkájával.

49.ábra: A fejlesztések besorolása az összes kitöltő arányában (saját szerkesztés)

A 49. ábra szemlélteti az összes kérdőívet kitöltő (120 fő) arányában a meghatározott fejlesztési területeket. Az már korábban is látható volt a korcsoportonkénti kiértékelésnél, hogy a különböző korosztályok más-más területet tartanak fejlesztésre fontosnak. A 49. ábrából egyértelműen kitűnik, hogy a közbiztonság fejlesztése a legkevésbé fontos a megkérdezetteknek, a legfontosabb pedig munkahelyteremtő beruházások támogatása. Ez visszatükrözi azt, hogy a munkalehetőségeket a településen több kitöltő is 2-3 értékkel értékelte. Ehhez kapcsolódik a vállalkozások élénkítése is, hiszen a munkahelyteremtő vállalkozások fejlesztésével nő a munkahelykínálat is. A kitöltők többsége ezt is fejlesztési célnak tekinti. Kiemelhető még a szabadidő eltöltésére alkalmas új létesítmények létrehozása fejlesztési terület, hiszen itt is a többség (43,34% fontos és 28,33% legsürgetőbb fejlesztés) fontos fejlesztésként értékelte. A korábban vizsgált ábrák szintén ezt igazolják.

6. Fejlesztési elképzelések és azok lehetőségei

A dolgozatomban bemutatott fejlesztések és a kérdőíves kutatás eredményeképpen jelen fejezetben az általam megfogalmazott fejlesztési elképzeléseket fogom ismertetni.

Ahogy arról már szó volt az Önkormányzat a 2019. évi választásokat követően megfogalmazott egy fejlesztési irányt, melynek kialakításában én is aktívan közreműködtem. Ezen irány és a kérdőív kitöltőinek véleménye alapján az alábbi fejlesztési javaslatokat teszem:

1. Az iparterület további fejlesztésével még vonzóbbá tenni Sormást a betelepülni vágyó vállalkozások számára. A 2023-as évben kezdődött meg egy új Európai Unió ciklus. Az EU-nak is kiemelt célja a gazdaság élénkítése és a munkahely teremtő beruházások ösztönzése. Az Önkormányzat a korábbi projektekkel jó alapot teremtett arra, hogy a későbbiekben is sikeresen induljon iparterület fejlesztését célzó pályázatokon. Az iparterületen, - ahogy korábban említettem - elindult egyfajta betelepülés, mely a megvalósult beruházásoknak köszönhető. A vállalkozások adta adóbevételek növekedésével az önkormányzat a többi célterületre is nagyobb forrásokat tud rendelni.

2. A település járdáinak és útburkolatainak további fejlesztése. A kérdőívet kitöltőknek is fontos volt eme terület fejlesztése, annak ellenére, hogy a településen folyamatos a közutak felújítása és karbantartása. A Sormást Szepetnekkal összekötő Kossuth utca sajnos nem az Önkormányzat tulajdonában van. Az említett útszakasz a Magyar Közút Nonprofit Zrt. kezelésében áll, ezért az Önkormányzat pályázati úton sem tudott forrást teremteni annak felújítására.

3. Az elvégzett kutatásomból kiderül, hogy az emberek igénylik a szórakozást és a kulturális programokat. Egy komoly igény fogalmazódott meg a szabadidő eltöltésére alkalmas intézmény kialakítására is. Mindenképp egy fejlesztendő területről van szó, viszont az álláspontom az, hogy *előbb a munka, aztán a szórakozás*. Arra gondolok, hogy a rendezvények lebonyolítása, programok szervezése a legtöbb esetben saját forrásból valósul meg amit elő kell teremteni. Ahhoz, hogy a szórakozás, kultúra és az ehhez szükséges intézmények hosszú távon biztosíthatóak legyenek olyan extra bevételeket kell generálni, amit az 1. pontban is megfogalmaztam.

4. A közterületek karbantartásához szükséges eszközállomány kimondottan jónak mondható a településen. Az elmúlt években számos beruházás valósult meg ezen a területen viszont a gépek amortizációja és a technika fejlődése szükségessé teszi a folyamatos fejleszté-

seket. Ennek fényében fontosnak tartom a meglévő eszközellátottság szinten tartását és újítását. Az ezzel kapcsolatos probléma, hogy a sok megvásárolt eszközhöz humán erőforrás is szükséges, akik használják. A településen kevés a közfoglalkoztatott és alkalmi munkára is egyre nehezebb embert találni. Ez mindképp egy kihívás és megoldandó probléma a település vezetésének.

7. Összegzés

Ahogy a bevezetőben is megfogalmazta kutatásom során arra kerestem a választ, hogy melyek azok a területek, amelyek még fejlesztésre szorulnak, illetve mely szolgáltatások bővítése szükséges az ott élők komfortérzetének javításához. A kutatási munkám értékelése előtt igyekeztem bemutatni a település jelenlegi helyzetét, arról igyekeztem reális képet alkotni. A megvalósult beruházások bemutatása szintén ezt a célt szolgálta, hiszen ezek tükrében lehet értelmezni a kutatás eredményét. Az Önkormányzatnak van egy stratégiai elképzelése a fejlesztésekről és a kutatás megmutatta, hogy ez a kérdőívet kitöltők szemszögéből mennyire érzékelhető a településen.

A megfogalmazott kérdések okán a primer adatgyűjtés legismertebb eszközét, a kérdőíves kikérdezést választottam, önkitöltős formában. Az általam feltett kérdésekre magamnak is voltak feltételezéseim. A kutatási eredmények megismerése előtt, azt gondoltam, hogy a fiatalabb korosztályt képviselőknek a szórakozási lehetőségek bővítése, míg a közép és idősebb korosztályt képviselőknek a munkahely teremtő beruházások megvalósítása a fontosabb. Összefoglalva kutatásom eredményét, elmondható, hogy helyesek voltak hipotéziseim, hiszen a fiatalabb korosztályt képviselő válaszadók gondolták legsürgetőbb fejlesztési területnek a szabadidő eltöltésére alkalmas létesítmények fejlesztését. A munkahely teremtő beruházásokat valóban a közép és idősebb korosztályba tartozók gondolták nagyon fontos fejlesztési területnek. A komfortérzetet befolyásoló tényezők közül valamennyi korosztály kitöltői a szórakozási lehetőséget, az étel-miszer ellátást és a vendéglátó üzleteket értékelték a legalacsonyabb pontszámmal.

Végezetül magam is megfogalmaztam fejlesztési elképzeléseimet, melyek hitem szerint a település jövőbeni fejlődését szolgálják. Attól, hogy már nem vagyok részese az önkormányzat mindennapi munkájának, szívemen viselem a település sorsát, szeretném, ha továbbra is egy „élhető falu” maradna.

8. Felhasznált irodalom jegyzéke

Dobó László: SORMÁS KÖZSÉG TÖRTÉNETE (1347-1945) Visszaemlékezések, riportok (1920-napjainkig). Nagykanizsa: Kanizsai Nyomda 2000. p. 8.

Dobó László: SORMÁS KÖZSÉG TÖRTÉNETE (1347-1945) Visszaemlékezések, riportok (1920-napjainkig). Nagykanizsa: Kanizsai Nyomda 2000. p. 12.

Dobó László: SORMÁS KÖZSÉG TÖRTÉNETE (1347-1945) Visszaemlékezések, riportok (1920-napjainkig). Nagykanizsa: Kanizsai Nyomda 2000. p. 15.

Sormás Község Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi programja 2019-2023. p.43.

Sormás Község Önkormányzat dokumentumai

Üzleti terv az Ipari parkok, iparterületek fejlesztése című felhíváshoz – kézirat, p. 15.

Üzleti terv az Ipari parkok, iparterületek fejlesztése című felhíváshoz – kézirat, p. 18.

>URL: file:///C:/Users/Felhasznalo/Downloads/1487-Cikk%20sz%C3%B6veg-6455-1-10-20220418.pdf [2023.10.10]

>URL:

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwix7bzf676CAxV0g_0HHYJ2CfAQFnoECA8QAQ&url=https%3A%2F%2Fojk.uni-kolc.hu%2Findex.php%2Fjogiszemle%2Farticle%2Fdownload%2F1487%2F1107%2F6455&usg=AOvVaw2Sr-IGoVEOcbTwJDHTx2r7&opi=89978449 [2023.10.10]

> URL: <http://www.terport.hu/telepulesrendezes-es-%E2%80%93fejlesztes/altalanos-informaciok.html> [2023.10.10]

>URL: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Sorm%C3%A1s#> [2023.10.12]

9. Mellékletek

Kedves Hölgym/Uram!

Dr. Zsoldos Jákob Bence vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Georgikon Campus vidékfejlesztési agrármérnök szakos, III. évfolyamos hallgatója. Szakdolgozatom témája Sormás község településfejlesztése és annak gazdasági hatásai 2019-2023 között. Ezen kérdőív a sormási lakosok véleményét kutatja, ehhez kérném az Ön segítségét. A kérdőív kitöltése önkéntes és anonim. A kapott eredményt a szakdolgozói munkám során fogom felhasználni.

Előre is köszönöm, hogy a kérdőív kitöltésével segíti munkámat!

1. Az Ön neme

- ☐ nő
- ☐ férfi

2. Ön melyik korosztályba tartozik?

- ☐ 9-14
- ☐ 15-19
- ☐ 20-29
- ☐ 30-49
- ☐ 50-69
- ☐ 70 év és annál idősebb

3. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

- ☐ 8 általános, vagy annál kevesebb
- ☐ szakmunkás, szakiskola
- ☐ érettségi
- ☐ főiskola
- ☐ egyetem

4. Mi az Ön foglalkozása?

- ☐ tanuló
- ☐ szakmunkás
- ☐ alkalmazott
- ☐ vezető
- ☐ vállalkozó
- ☐ háztartásbeli
- ☐ nyugdíjas
- ☐ egyéb inaktív (munkanélküli, GYES, stb.)

5. Mióta él a településen?

- ☐ 0-5 éve
- ☐ 6-10 éve
- ☐ 11-15 éve
- ☐ 15-nél több éve

6. Jelenleg a településen dolgozik?

- ☐ igen
- ☐ nem

7. Ha a településen dolgozik milyen területen?

- ☐ önkormányzat
- ☐ közfoglalkoztatott
- ☐ posta
- ☐ vállalkozó
- ☐ alkalmazott
- ☐ egyéb

8. Mennyire elégedett jelenlegi munkakörülményeivel? Kérem, jelölje értékítéletét 5 fokozatú skálán! (5 nagyon elégedett-1 nem elégedett.)

1 2 3 4 5

egyáltalán nem ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ teljes mértékben

9. Milyennek tartja a település munkahelykínálatát?

☐ nem megfelelő

☐ megfelelő, de még bővíthető

☐ teljes mértékben megfelelő

10. Minősítse 1-5-ig az alábbi, mindennapi közérzetét befolyásoló tényezőket, ahol 1=egyáltalán nem elégedett vele, 5= nagyon elégedett vele!

	1	2	3	4	5
ivóvíz minősége	☐	☐	☐	☐	☐
gáz ellátás	☐	☐	☐	☐	☐
elektromos ellátás	☐	☐	☐	☐	☐
közvilágítás	☐	☐	☐	☐	☐
csatornahálózat	☐	☐	☐	☐	☐
zöldterület, parkok	☐	☐	☐	☐	☐
kulturális szolgáltatások	☐	☐	☐	☐	☐
szórakozási lehetőség	☐	☐	☐	☐	☐
élelmiszer ellátás	☐	☐	☐	☐	☐
vendéglátó ipari üzletek	☐	☐	☐	☐	☐
közbiztonság	☐	☐	☐	☐	☐
egészségügyi ellátás	☐	☐	☐	☐	☐
településen belüli közúthálózat	☐	☐	☐	☐	☐
hulladékkezelés	☐	☐	☐	☐	☐
munkalehetőség	☐	☐	☐	☐	☐
tömegközlekedés	☐	☐	☐	☐	☐

11. Milyenek találja az önkormányzat működését? Kérem, jelölje értékítéletét 5 fokozatú skálán! (5 nagyon elégedett-1 nem elégedett.)

1 2 3 4 5
 egyáltalán nem ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ teljes mértékben

12. Mennyire elégedett a hivatali ügyintézással? Kérem, jelölje értékítéletét 5 fokozatú skálán! (5 nagyon elégedett-1 nem elégedett.)

1 2 3 4 5
 egyáltalán nem ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ teljes mértékben

13. Sorolja be az alábbi fejlesztéseket a következő csoportokba!

	legsürgetőbb fejlesztési terület	fontos fejlesztés	kevésbé fontos fejlesztés
közbiztonság javítása			
idősek szociális helyzetének javítása			
település járda és útburkolatának javítása			
kerékpárút bővítése			
vállalkozások élénkítése			
munkahelyteremtő beruházások támogatása			
szabadidő eltöltésre alkalmas új létesítmények létrehozása			

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Dr. Zsoldos Jákob Bence
A Hallgató Neptun kódja: D7J1NS
A dolgozat címe: Sormás község településfejlesztésének vizsgálata 2019-2022 között
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Georgikon Campus
A konzulens tanszékének a neve: Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottnak veszem, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Varászló, 2023.11.13.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Dr. Zsoldos Jákob Bence (hallgató Neptun azonosítója: D7J1NS) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Keszthely, 2023.11.13.

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendő.

² A megfelelő aláhúzendő.